

Academia de Studii Economice din Moldova
Biblioteca Științifică a ASEM

**MANAGEMENTUL RESURSELOR ELECTRONICE
ÎN BIBLIOTECILE DIN MOLDOVA**

A III-A CONFERINȚĂ INTERNAȚIONALĂ
Republica Moldova, Chișinău, 23-24 septembrie 2004

Chișinău, 2006

Coordonator:

Silvia Ghinculov, doctor în economie

Redactori:

Natalia Cheradi

Ina Nicuță

Nona Ionaș

Tehnoredactare:

Ana Gudima

Descrierea CIP

© **Biblioteca Academiei de Studii Economice din Moldova, 2006**

Adresa: str. Bănulescu Bodoni, 59, MD-2005, Chișinău, Moldova. Tel./Fax: (373 22) 242663

www.lib.ase.md

SUMAR

Indexul participanților

ȘEDINȚA PLENARĂ

Silvia GHINCULOV

Cuvânt de deschidere

SESIUNE DE COMUNICĂRI

Silvia GHINCULOV

Colaborarea interbibliotecară și folosirea în comun a resurselor în format electronic

Ludmila CORGHENCI

Instruirea continuă a bibliotecarilor în contextul politicii de edificare a societății informaționale în Republica Moldova

Elena HARCONIȚĂ

Optimizarea structurii organizaționale și modernizarea infrastructurii bibliotecii universitare bălțene

Peter BOGATENCOV, Silvia GHINCULOV, Ludmila KOZLENCO, Natalia CHERADI

Доступ к Международной сети научных публикаций в Молдове

Natalya BEREZINA

Инновации как фактор развития библиотечно-информационных услуг Российской государственной библиотеки в условиях формирования информационного общества

Nelly ȚURCAN

Biblioteca Universitară în procesul de comunicare științifică

Ludmila PÂNZARI

e-Resurse la Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”

Andrei SUȘCOV

Проект Информационной Интегрированной Системы Библиотек Молдовы

Silvia CIUBREI, Natalia GOIAN

Utilizarea resurselor informaționale electronice cu profil medical de către beneficiarii CI „Infomedica”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Adriana ARDELEANU, Veronica BABENCU, Natalia MITILIUC, Liubovi KARNAEVA, Rodica POPOVSCHI

Utilizarea bazelor de date EBSCO: impedimentele de accesare

Dan MARINESCU

Makretingul resurselor electronice: studiu de caz

Elena BOLGANSCHI, Silvia CIUBREI, Natalia GOIAN

Resurse informaționale electronice utilizate în procesul de servire informațională a beneficiarilor Bibliotecii USMF „Nicolae Testemițanu”

Maria VĂTĂMANU

Cooperarea interbibliotecară în elaborarea și utilizarea produselor informaționale

Ala SUSARENCO

Accesul la informație în contextul legislației naționale

Vladimir DUNDUC

Consortiul eIFL Direct: noi modele pentru durabilitate

Nelly ȚURCAN, Natalia CHERADI

Biblioteca universitară în spațiul corporativ informațional educațional

SUMMARY

Index of participants

PLENARY MEETING

Silvia GHINCULOV

Opening speech

COMMUNICATION MEETING

Silvia GHINCULOV

Interlibrary cooperation and sharing electronic informational resources

Ludmila CORGHENCI

Long-life librarians' education for the policy of building up the Informational Society in the Republic of Moldova

Elena HARCONIȚĂ

Optimization of the organizational structure and modernizing the infrastructure of Balti State University Library

Peter BOGATENCOV, Silvia GHINCULOV, Ludmila KOZLENCO, Natalia CHERADI

The access to the informational scientific publications' network in Moldova

Natalya BEREZINA

Innovations as factors of development of library and informational services in the Russian State Library in the conditions of forming the Informational Society

Nelly ȚURCAN

The university library in the process of scientific communications

Ludmila PÂNZARI

e-Contents at the Municipal Library „B.P.Hasdeu”

Andrei SUȘCOV

The Integrated Informational System of Moldavian Libraries Project

Silvia CIUBREI, Natalia GOIAN

The use of medical resources at the Informational Ceter of the State Medical and Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” Library

Adriana ARDELEANU, Veronica BABENCU, Natalia MITILIUC, Liubovi KARNAEVA, Rodica POPOVSCHI

The use of EBSCO databases: impedements for access

Dan MARINESCU

Marketing electronic resources

Elena BOLGANSCHI, Silvia CIUBREI, Natalia GOIAN

Electronic informational resources used for informational services of the users of the State Medical and Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” Library

Maria VĂTĂMANU

Inter-library cooperation to develop and use informational products

Ala SUSARENCO

National legislation stipulating access to information

Vladimir DUNDUC

eIFL Direct Consortium: new models for durability

Nelly ȚURCAN, Natalia CHERADI

The university library within the crporate educational informational space

INDEXUL PARTICIPANȚILOR

Natalya BEREZINA

Doctor, Director adjunct, Biblioteca Națională a Rusiei

3/5, Vozdvizhenka Street, Moscow, 119019

Tel./Fax: (7 495) 202 61 32

E-mail: berezina@rsl.ru

<http://www.rsl.ru>

Dan MARINESCU

Director, IME România

Str. Unității, nr. 79, 031422

București, România

Tel.: (4021) 321-19-91

Fax: (4021) 323-61-04

E-mail: dan@ime.ro

<http://www.ime.ro>

Silvia GHINCULOV

Doctor, Director, Biblioteca ASEM

Președinte Consorțiul eIFL Direct Moldova

Str. Bănulescu-Bodoni, nr. 59

Chișinău MD 2005

Tel./Fax: (37322) 24 26 63

E-mail: gsilvia@lib.ase.md

<http://www.lib.ase.md>

Ludmila CORGHENCI

Director adjunct, DIB ULIM

Director ȘBM

Str. Vlaicu Pârcălab, nr. 52

Chișinău MD 2012

Tel.: (37322) 21 24 18

Fax: (37322) 24 45 49

E-mail: biblioteca@ulim.md

<http://www.ulim.md/library>

Elena HARCONIȚĂ

Director,

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Aleco Russo”, Bălți

Str. Pușkin, nr. 38

Bălți MD 3112

Tel./Fax: (0231) 2 33 62

E-mail: libruniv@beltsy.md

<http://libruniv.beltsy.md>

Peter BOGATENCOV

Doctor, Director Centru de Tehnologii Informaționale
a Academiei de Științe a Republicii Moldova,

Vice-director executiv, Asociația RENAM

Bd. Stefan cel Mare, 168

Chișinău MD 2004

Tel.: (37322) 73 98 27

Fax: (37322) 49 70 22

E-mail: bogatenc@cc.acad.md

<http://www.renam.md>

Ludmila KOZLENCO

Șef serviciu, Asociația RENAM,

Academia de Științe a Republicii Moldova

Bd. Stefan cel Mare, 168

Chișinău MD 2004

Tel.: (37322) 73 81 43

E-mail: kozlenco@asm.md

<http://www.renam.md>

Natalia CHERADI

Director adjunct, Biblioteca ASEM

Str. Căpriană, nr. 50
Chișinău MD 2005
Tel.: (37322) 22 98 81
E-mail: cheradi@lib.ase.md
<http://www.lib.ase.md>

Nelly ȚURCAN

Doctor, conferențiar universitar,
Șef Catedră Biblioteconomie și Asistență Informațională
Universitatea de Stat din Moldova
Str. Mateevici, nr. 60
Chișinău MD 2009
Tel. (37322) 57 76 05
E-mail: tsurcannelly@usm.md
<http://www.usm.md>

Ludmila PÂNZARI

Manager, CID „Chișinău”, Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”
Bd. Ștefan cel Mare, nr. 148
Chișinău MD 2012
Tel.: (37322) 22 16 97
E-mail: panza@hasdeu.md
<http://www.hasdeu.md>

Andrei SUȘCOV

Șef Centru SIBIMOL, Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Str. 31 August, nr. 78 A
Chișinău MD 2012
Tel.: (37322) 23 48 92
E-mail: suscov@bnrm.md
<http://www.bnrm.md>

Silvia CIUBREI

Sef Centru de Informare „INFOMEDICA”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 165

Chișinău MD 2004

Tel.: (37322) 20 52 16

E-mail: sciubrei@usmf.md

<http://www.usmf.md>

Natalia GOIAN

Doctor, conferențiar universitar,

catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională,

prodecan, Facultatea Jurnalism și Științe ale Comunicării,

Universitatea de Stat din Moldova

Str. Mateevici, nr. 60

Chișinău MD 2009

Tel.: (37322) 57 77 02

E-mail: goian_nm@mail.ru

<http://www.usm.md>

Adriana ARDELEANU

Veronica BABENCU

Natalia MITILIUC

Biblioteca Centrală Universitară

Str. Mateevici, nr. 60

Chișinău MD 2009

Tel.: (37322) 57 75 04

E-mail: library@usm.md

<http://www.usm.md>

Liubovi KARNAEVA

Șef CID ONU,

Lector, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională,

Universitatea de Stat din Moldova

Str. Mateevici, nr. 60

Chișinău MD 2009

Tel.: (37322) 57 76 08

E-mail: cidonu@usm.md

<http://www.usm.md>

Rodica POPOVSCHI

Şef oficiu CID ONU

Lector, Catedra Biblioteconomie şi Asistenţă Informaţională, USM

Universitatea de Stat din Moldova

Str. Mateevici, nr. 60

Chişinău MD 2009

Tel.: (37322) 57 76 08

E-mail: cidonu@usm.md

<http://www.usm.md>

Elena BOLGANSCHI

Director, Biblioteca USMF „Nicolae Testemiţanu”

Bd. Ştefan cel Mare şi Sfânt, nr. 165

Chişinău MD 2004

Tel.: (37322) 24 27 72

Fax: (37322) 24 23 44

E-mail: ebolganschi@yahoo.com

<http://www.usmf.md>

Maria VĂTĂMANU

Şef serviciu „Bibliografie”, Biblioteca ASEM

Str. Bănulescu-Bodoni, nr. 59

Chişinău MD 2005

Tel.: (37322) 22 98 77

E-mail: mvataman@lib.ase.md

<http://www.lib.ase.md>

Ala SUSARENCO

Şef serviciu „Achiziţie. Evidenţă”, Biblioteca ASEM

Str. Căpriană, nr. 50

Chişinău MD 2005

Tel.: (37322) 22 98 72

E-mail: acquis@lib.ase.md

<http://www.lib.ase.md>

Vladimir DUNDUC

Şef oficiu, Biblioteca ASEM

Str. Căpriană, nr. 50

Chişinău MD 2005

Tel.: (37322) 22 98 81

E-mail: library@lib.ase.md

<http://www.lib.ase.md>

ȘEDINȚA PLENARĂ

Cuvânt de deschidere

Dr. Silvia GHINCULOV

Director, Biblioteca ASEM

Stimate Doamne și Domnișoare, Stimați Domni!

Stimați oaspeți de peste hotarele Republicii Moldova Doamna Natalya Berezina și Domnul

Daniel Marinescu!

Distinși colegi din toate instituțiile bibliotecare din Moldova!

Bine ați venit la Biblioteca ASEM!

Una din caracteristicile etapei actuale în ceea ce privește acumularea informației, constă în faptul că informația există atât în formă tradițională cât și în formă electronică. Mai mult ca atât, tehnologiile informaționale permit nu numai acumularea informației, ci și crearea multor resurse informaționale direct în formă electronică. Informatizarea, convergența tehnologiilor informaționale și de telecomunicații, utilizarea sistemelor informaționale în știință și învățământ asigură un nou nivel de accesare, răspândire și utilizare a informației. În aceste condiții asigurarea accesului public pentru utilizator la resursele electronice a devenit o sarcină principală a servirii informaționale.

În legătură cu acest fapt se schimbă esențial rolul și funcțiile instituției infodocumentare – ca una din principalele centre de păstrare și răspândire a informației. E recunoscut faptul că accesul la informație în bibliotecă se asigură și prin crearea bibliotecilor electronice sau digitale (*digital libraries*). Disponibilitatea unei colecții electronice de documente este asigurată prin abordarea în mod unic a informației, prin utilizarea rețelei de calculatoare pentru organizarea, prelucrarea, căutarea, accesarea și analiza ei.

Întâlnirea bibliotecarilor din Moldova, România, Rusia va prilejui dezbateră celor mai importante aspecte ale modernizării transferului de informații în acest perimetru și contribuția pe care o pot avea oamenii bibliotecii în constituirea Societății Informaționale. Cu această ocazie avem deosebita plăcere de a Vă invita să participați la lucrările ediției a III-a a Conferinței Internaționale MANAGEMENTUL RESURSELOR ELECTRONICE ÎN BIBLIOTECILE DIN MOLDOVA!

SESIUNE DE COMUNICĂRI

Silvia GHINCULOV

Doctor, Director, Biblioteca ASEM

Președinte Consorțiul eIFL Direct Moldova

**COLABORAREA INTERBIBLIOTECARĂ ȘI FOLOSIREA ÎN COMUNA
RESURSELOR ÎN FORMAT ELECTRONIC**

Interlibrary cooperation and sharing electronic informational resources

The access to information, and the creation of new ways of access to a big amount of digital information change the aim and organization of the library. The new services become necessary, especially for the attraction of new customers making available the access to the important international databases. The appearance of this kind of resources determined the libraries of the Republic of Moldova to include them into their collections. Solving problems of organizational, technological and juridical character, clarifying of way and conditions of obtaining the access to these databases are now being considered by the Consortium eIFL Direct Moldova.

Odată cu răspândirea noilor tehnologii businessul informațional a căpătat proporții deosebite. Pentru producătorii produselor electronice rețeaua Internet a devenit un mediu ideal pentru afaceri. Rețeaua a permis servirea informațională a clienților în direct, fără intermediari în persoana bibliotecilor sau a oricăror alte instituții informaționale.

Un interes deosebit pentru utilizatori îl reprezintă bazele de date full-text, care conțin textele cărților, articolelor din reviste, ziare și culegeri, comunicatele agențiilor de informații, rapoartele statistice al diverselor instituții financiare. Posibilitatea accesului la aceste baze de date modifică esențial abordarea activității informaționale în general, deoarece permite evitarea consultării variantelor originale pe hârtie ale edițiilor.

Evident, că utilizarea acestor baze de date este contra plată și prețul poate fi uneori foarte mare. Însă posibilitatea obținerii practic a oricăror date nemijlocit la locul de lucru, care poate fi în orice colț al globului, unde este acces la Internet, atrage tot mai mulți utilizatori, printre care locul de lider le aparține companiilor mari, activitatea cărora se bazează în fond pe analiza informației.

În Republica Moldova în condițiile actuale de dezvoltare a societății sursele cele mai potrivite de informație de ultimă oră sunt, bineînțeles, publicațiile în format electronic. Acestea sunt necesare atât pentru desfășurarea activității de studiu și cercetare, cât și pentru funcționarea eficientă a organelor guvernamentale, legislative etc. Din păcate însă, bibliotecile din Republica Moldova nu-și pot permite cumpărarea bazelor de date de valoare, recunoscute în plan mondial. Această problemă vine să o rezolve parțial proiectul eIFL Direct, un proiect de colaborare interbibliotecară prin asigurarea accesului imediat la o gamă largă de reviste din întreaga lume în format electronic din diverse domenii.

Apariția și răspândirea pe scară largă a publicațiilor electronice au impus bibliotecile din Republica Moldova să le integreze ca parte componentă a colecțiilor. În acest context a devenit importantă nevoia de a rezolva o serie de probleme complexe de natura organizatorică, tehnologică și juridică; să clarificăm în ce mod le putem obține, care materiale trebuie achiziționate și conservate și în ce condiții se pot oferi utilizatorului.

Tehnologiile informaționale înseamnă nu numai tehnologie pentru informare, ci și tehnologie pentru comunicare. Aceste două aspecte formează baza colaborării între biblioteci și sporesc gradul de dezvoltare a profesiei de bibliotecar în folosul utilizatorului. Accesul la informație, crearea noilor metode de acces la cantități mari de informație digitală schimbă scopul și organizarea bibliotecii. Se impun noi servicii, în special, pentru atragerea noilor beneficiari prin asigurarea accesului la bazele de date importante pe plan internațional.

Statutul Consorțiului eIFL Direct Moldova s-a format în condiții dificile de disperare și neîncredere a bibliotecarilor din Republica Moldova în structuri asociative. Cu toate că etapa actuală este favorabilă pentru unele transformări de esență în activitățile și serviciile bibliotecilor, se desprinde o mare problemă, care se cere a fi rezolvată - depășirea crizei activității de parteneriat.

În perioada organizării Consorțiului echipa de inițiativă a studiat ofertele EBSCO Publishing, a examinat și evaluat fiecare dintre bazele de date propuse, prezentând un raport la ședința Biroului Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova. Tot grupul a participat la prezentarea bazelor în bibliotecile mari din capitală. Managerii instituțiilor au înțeles că implementarea proiectului în Moldova va permite bibliotecilor să se angajeze într-un domeniu nou de activitate – prestarea serviciilor informaționale electronice.

După prezentări a fost organizată o ședință specială pentru a decide instituirea consorțiului în Republica Moldova. În discuțiile care aveau loc săptămânal s-au propus diferite forme de statut juridic: ONG, asociație, organizație neformală etc. În rezultat, în pofida dificultăților – insuficienței de resurse financiare, posibilități tehnologice și spații modeste a fost

luată decizia de a încheia un acord între bibliotecile participante la proiect cu scopul de a institui Consorțiul Național, care va activa pe lângă Asociația Bibliotecarilor din Moldova. Acest acord a intrat în vigoare imediat după încheierea lui la 10 mai 2001.

Consorțiul eIFL Direct Moldova reprezintă o organizație benevolă, care s-a format din 17 biblioteci naționale, academice, specializate, universitare, publice, bibliotecile organizațiilor nonguvernamentale și este condusă de un Președinte și Consiliu. Aceste organizații au încheiat un Memorandum de Acord. Prin contribuția Fundației SOROS Moldova fiecare instituție membru al Consorțiului a reușit prin intermediul unui server să pună la dispoziția utilizatorilor bazele de date EBSCO Publishing.

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) a formulat strategii pentru extinderea accesului la informație a cetățenilor în folosul dezvoltării sociale. În acest context ABRM recunoaște importanța programului eIFL Direct și va crea în continuare condiții speciale pentru promovarea și dezvoltarea accesului la resursele în format electronic.

Activitatea economică financiară a Consorțiului se realizează prin intermediul ABRM. Mijloacele bănești ale Consorțiului eIFL Direct Moldova sunt alcătuite din cotizațiile anuale și cota de plată pentru abonament pentru perioada unui an, precum și din sponsorizări. Mijloacele bănești se păstrează pe un cont de decontare al ABRM în Banca Socială a Moldovei. Operațiunile de decontare și evidența contabilă se efectuează în corespundere cu regulile stabilite în Republica Moldova. Părțile participante garantează achitarea abonamentelor anuale conform prețurilor stabilite. Biroul Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova și Conducerea Consorțiului a realizat multiple demersuri către Guvernul Republicii Moldova privind susținerea financiară a abonării colective a bibliotecilor pentru primii 3 ani, planificând sumele necesare în bugetele ministerelor Învățământului și Culturii. Deocamdată acestea nu au fost soluționate favorabil.

Credem că planificarea lucrărilor în cadrul Consorțiului a fost realizată corect. Lucrul în echipa de inițiativă a fost efectiv, unele probleme au fost rezolvate destul de rapid. De asemenea, am înțeles că instruirea personalului din biblioteci este indispensabilă. Evident am efectuat un lucru mare într-o perioadă de timp foarte scurtă. În timp ce am constituit Consorțiul s-au prestat de către voluntari servicii de instruire și consultanță în utilizarea bazelor de date.

Bibliotecile participante la Consorțiu au găsit soluții pentru a îmbunătăți condițiile de acces al utilizatorilor la bazele de date. În prezent în toate bibliotecile Consorțiului este asigurat accesul utilizatorilor la bazele de date din proiectul eIFL Direct.

Consorțiul este constituit în baza principiilor de parteneriat și contribuie la consolidarea tuturor forțelor în vederea asigurării drepturilor cetățenilor de acces la informații în format

electronic. Consorțiul s-a creat și funcționează în conformitate cu principiul liberului consimțământ al membrilor și are următoarele scopuri:

- asigurarea accesului beneficiarului în condiții optime la resursele informaționale locale și internaționale în format electronic;
- reducerea cheltuielilor financiare, materiale, umane pentru procurarea și menținerea în comun a bazelor de date;
- perfecționarea proceselor de distribuire a resurselor informaționale;
- cooperarea și colaborarea interbibliotecară, extinderea serviciilor de instruire, consultanță și asistență tehnică;
- extinderea serviciilor pentru utilizatori fără eforturi suplimentare;
- organizarea simpozioanelor, conferințelor și seminarelor privind problemele actuale ale accesului la publicații electronice.

Consorțiul exercită următoarele funcții:

- elaborează propuneri concrete privind integrarea instituțiilor de informare – documentare în infrastructură informațională națională și globală;
- folosește în comun echipamentul și resursele de care dispune Consorțiul;
- contribuie prin la ridicarea nivelului de cultură și de informare a beneficiarilor, precum și la asigurarea proceselor de studiu și cercetare;
- desfășoară alte genuri de activitate, ce nu contravin legislației Republicii Moldova;
- apără drepturile și interesele legitime ale membrilor Consorțiului.

Strategia de comunicare. Comunicarea și transparența au fost în centrul atenției a echipei Consorțiului, care a încercat să constituie un sistem de informare eficient. Organizarea și difuzarea informației a fost realizată prin: poșta electronică, procese verbale, newsgroup, site-ul Consorțiului, ședințe lunare, consultații, instruire, promovare.

Site-ul Consorțiului eIFL Direct este proiectat în așa mod să asigure un mediu adecvat de comunicare, în care fiecare participant se va simți confortabil și va găsi informațiile necesare. Pentru aceasta în site vor fi desfășurate discuțiile interactive a diferitor probleme. O atenție deosebită va fi acordată aspectelor tehnice, tehnologice și juridice a funcționării bibliotecilor electronice (inclusiv și problemele proprietății intelectuale).

Accesul este preconizat pentru câteva categorii de utilizatori.

- utilizatori de bază, beneficiarii bibliotecilor-membri ai Consorțiului, care vor primi informațiile necesare despre utilizarea resurselor electronice;

- administrator, care va avea controlul asupra Web-serverului, asistența tehnică, actualizarea, securitatea datelor;
- content-manager va redacta toate informațiile din site, va răspunde la întrebările utilizatorului.

Funcționarea site-ului va contribui la integrarea surselor electronice în sistem unic de asigurare și satisfacere a necesităților informaționale ale diferitor categorii de utilizatori, precum și la consolidarea participanților la proiect.

Am realizat sondaj privind utilizarea bazelor de date în bibliotecile Consorțiului. Majoritatea bibliotecilor au menționat că utilizatorii mai frecvent apelează bazele pe CD-uri din simplul motiv că se accesează mai repede. Și, totuși, utilizatorul cere cu insistență crearea condițiilor de accesare on-line, pentru informații complete, recente și actualizate.

Folosirea resurselor electronice a condiționat diversificarea serviciilor în biblioteci.

Noi servicii în biblioteci:

- accesul la baze de date prin rețea (CD și Internet);
- căutarea informațiilor în baze de date la cerere;
- furnizarea electronică a informațiilor;
- consultații și instruire a utilizatorului;
- înregistrarea informațiilor regăsite pe dischetă, CD și listarea lor.

Indicatorii statistici în bibliotecile Consorțiului, prezentați la 1.01.2004:

- numărul de biblioteci – 17
- numărul de utilizatori – 110589
- numărul de referințe realizate în baze de date – 48792
- servicii prestate (listare) – 103104
- numărul acțiunilor de instruire – 7
- numărul acțiunilor de consultanță – 127
- numărul acțiunilor de promovare - 52
- numărul materialelor promoționale și de instruire – 24.

A fost elaborat conceptul unui Ciclu de activități de instruire a bibliotecarilor din Consorțiu în cadrul Centrului de Instruire a bibliotecarilor (Școala de Biblioteconomie din Moldova). S-au realizat 7 acțiuni de instruire. Subiectele acestor acțiuni de instruire au fost formulate de către membrii Consorțiului.

Activitățile din cadrul Consorțiului pentru anii 2002 – 2004 au fost orientate pentru realizarea scopurilor și obiectivelor ale Proiectului „Dezvoltarea Consorțiului eIFL Direct Moldova”, finanțat

de OSI Budapesta. Acest proiect a pus accente pe organizarea unui Centru de instruire, consultanță și asistență tehnică; organizarea conferințelor de presă; organizarea Conferinței Naționale „Managementul resurselor electronice în bibliotecile din Republica Moldova”; promovarea și atragerea noilor membri; sondaje și analize privind utilizarea bazelor de date; tipărirea materialelor promoționale; elaborarea și menținerea paginii Web a Consorțiului etc. A fost procurată tehnica și organizate acțiunile de instruire, care au avut loc în cadrul Școlii de biblioteconomie.

Coordonatorii Consorțiului eIFL Direct Moldova au participat la trei Foruri Internaționale „eIFL Annual General Assembly”, care au reunit coordonatorii naționali din 41 de țări. Discuțiile în cadrul acestor reuniuni sunt consacrate direcțiilor generale de dezvoltare a Consorțiului eIFL Direct și problemelor juridice în cadrul Consorțiului, perfectării contractelor, consultațiilor privind prestarea serviciilor plătite în baza accesului la informație. De fiecare dată este prezentată statistica privind utilizarea bazelor de date EBSCO Publishing, obiectivele activității de fundraising în cadrul Consorțiului. Din partea coordonatorilor a fost prezentat pachetul de propuneri înaintat Coordonatorilor Consorțiului Regional eIFL Direct. O realizare notabilă este negocierea costului abonamentului pentru anul 2003 de la 17000\$ până la 9000\$. Consorțiul a conlucrat cu ministerele de resort, biblioteci concrete, centre de informare și documentare și Centrul de Instruire a bibliotecarilor „Școala de Biblioteconomie din Moldova”. Consorțiul este deschis colaborării cu alte instituții guvernamentale și nonguvernamentale, interesate în promovarea valorilor democratice ale societății informaționale.

Dezvoltarea Consorțiului în continuare va fi realizată cu susținerea bibliotecilor membrii, susținerea fondatorilor bibliotecilor. Consorțiu este interesat de programe comune cu ABRM, proiecte de dezvoltare, activității de fundraising. Succesul funcționării Consorțiului va fi condiționat de modernizarea continuă a serviciilor informaționale.

Obiectivele specifice pentru viitor:

1. Modificarea listei de periodice în bazele de date furnizate conform necesităților locale
 - baze de date în domeniul agriculturii;
 - baze de date pentru copii și adolescenți;
 - acces la baze de date din Federația Rusă.
2. Organizarea unui seminar la cererea membrilor Consorțiului în vederea utilizării Bazei de date MEDLINE organizat în cadrul Universității de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”.
3. Organizarea prezentării bazelor de date și a proiectului eIFL Direct Moldova la o adunare generală a cercetătorilor și angajaților ai Academiei de Științe a Republicii Moldova.

4. Lichidarea datoriilor pentru plata abonamentelor.

5. Realizarea sondajelor și prezentarea rezultatelor pe site-ul eIFL Direct Moldova.

Viabilitatea Proiectului și perspectiva dezvoltării Consorțiului eIFL Direct Moldova este legată de extinderea activităților, având în vedere natura cererii; ameliorarea resurselor existente; dezvoltarea hard-ului; promovarea accesului, instruirea personalului care va fi angajat pentru gestionarea bazelor de date. Perspectivele Proiectului sunt axate pe continuarea activității consultative, de instruire, prestarea serviciilor, asistența tehnică etc. Menținerea și actualizarea site-lui va contribui la integrarea surselor tradiționale și electronice în sistem unic de asigurare și satisfacere a necesităților informaționale ale diferitor categorii de utilizatori, precum și la consolidarea participanților la proiect. Pentru aceasta în site vor fi desfășurate discuții interactive axate pe diverse probleme.

În contextul globalizării infrastructurii informaționale accesul la informație a comunității devine o cerință indispensabilă. Crearea Consorțiului în Republica Moldova constituie un sistem relațional, comunicațional și informațional eficient. Acest sistem va influența pozitiv procesele științifice, economice, politice și culturale din țară. Organizarea și difuzarea informației prin intermediul noilor tehnologii va permite utilizatorului să obțină fără dificultate informațiile dorite.

Consorțiul poate sprijini și chiar accelera colaborarea dintre biblioteci și alte instituții. Menținerea și utilizarea comună a bazelor de date va păstra rolul bibliotecilor printre furnizorii principali de informații. În condițiile în care simțim consecințele restrângerii finanțării, cooperarea este mai importantă ca oricând. Pentru rezolvarea acestei situații critice există unică soluție logică – partajarea resurselor. Aceasta vizează ameliorarea accesului la informație, furnizării documentelor și coordonarea dezvoltării colecțiilor. Partajarea resurselor pentru Republica Moldova este un fenomen nou, care merită a fi reevaluat din două motive: tehnologiile informaționale facilitează utilizarea informațiilor; partajarea resurselor reduce esențial costurile.

Al doilea proiect de colaborare important pe plan național este Dezvoltarea și implementarea modelului de furnizare a literaturii științifice pentru cercetătorii din țările CSI prin intermediul livrării electronice între bibliotecile CSI în cadrul programului INTAS. INTAS este o Asociație Internațională Independentă formată de Comunitatea Europeană, de statele-membre ale Uniunii Europene orientată de a acționa în vederea păstrării și promovării potențialului științific de valoare ale statelor CSI printr-o colaborare științifică EST-VEST. Obiectivul principal al acestui proiect este dezvoltarea și implementarea unui sistem electronic de accesare a literaturii științifice pentru cercetătorii CSI din 11 țări, ținând cont de fondul de literatură științifică existent

în țările CSI. Cele 11 țări din CSI sunt: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazahstan, Moldova, Kyrgyztan, Tajikistan, Turkmenistan, Ucraina, Uzbekistan.

Activitatea eficientă în cadrul acestor proiecte poate fi desfășurată numai în baza unei instruirii în domeniul utilizării resurselor electronice în bibliotecă. Pentru această am solicitat o colaborare cu Școala de Biblioteconome din Moldova pentru a organiza un ciclu de activități de instruire.

În țările dezvoltate informația este un obiect important al activității de producție și consum, deoarece exercită o influență considerabilă și chiar hotărâtoare asupra direcțiilor și rezultatelor progresului în știință, tehnică, cultură, economie și în alte sfere ale vieții acestor țări.

Cele menționate se referă și la activitatea organizațiilor, firmelor, instituțiilor de învățământ, organelor administrative și a persoanelor fizice, care sunt utilizatori și producători ai diverselor genuri de informație. Astfel, informația a devenit unul din resursele de bază ale comunității umane și se tratează în plan național ca o resursă strategică. Păstrarea, utilizarea rațională și dezvoltarea acestei resurse este o sarcină importantă pentru orice societate.

În același timp, volume enorme de informație deja acumulate, creșterea continuă a lor, caracterul neomogen și dispersat al păstrării și difuzării, lipsa accesului unificat la ea creează probleme esențiale privind utilizarea efectivă a ei.

Conștientizarea problemelor menționate, precum și transformările calitative în domeniul noilor tehnologii informaționale și a mijloacelor de transmitere a datelor au condus la necesitatea căutării noilor soluții pentru problemele creării depozitelor de resurse informaționale, organizării lor, mijloacelor și metodelor de acces la ele al utilizatorilor. În mod generalizat, astfel de abordări sunt tratate astăzi ca crearea bibliotecilor „digitale” sau „electronice”. Servirea tradițională este înlocuită cu asistența utilizatorilor, bazată pe oferirea informației electronice, care poate fi multiplicată nelimitat și accesibilă operativ prin rețeaua globală, indiferent de timpul și locul concret.

Un șir de proiecte, legate de crearea resurselor electronice au fost lansate în Republica Moldova, începând cu anul 2000 și sunt susținute de programe nonstatale. Totodată, trebuie să recunoaștem, că aceste eforturi nu au un caracter sistematic în plan național și nu rezolvă multe sarcini de caracter legal, organizațional și tehnologic. De aceea e nevoie de lansarea unor proiecte de colaborare în sfera dată, care să soluționeze problema creării unei infrastructuri, ce ar asigura sporirea calității proceselor de acumulare, păstrare și utilizare efectivă a resurselor informaționale electronice. Lansarea unui program de colaborare de această proporție este orientată spre:

- sporirea eficienței utilizării resurselor informaționale;

- utilizarea în scopuri științifice, tehnice și socioculturale a posibilităților oferite de tehnologiile informaționale moderne;
- coordonarea activității bibliotecilor și administrației locale;
- consolidarea și sporirea eficienței utilizării mijloacelor alocate de buget pentru crearea resurselor și tehnologiilor informaționale;
- susținerea producătorului autohton de resurse și tehnologii informaționale.

Scopurile acestei colaborări pot fi formulate în vederea creării, păstrării și dezvoltării resurselor informaționale electronice în sfera științei, tehnicii, culturii, învățământului, economiei, precum și accesului la ele a cetățenilor; sporirii eficienței activității organelor legislative de stat și a organizațiilor din economia națională a țării în baza formării unui mediu informațional calitativ nou. Sarcinile proiectelor vor include următoarele aspecte: crearea infrastructurii organizaționale, tehnice și informaționale de funcționare a bibliotecilor și instituțiilor info-documentare din Moldova; creșterea rolului Republicii Moldova pe piața informațională mondială; atragerea investițiilor naționale și străine în dezvoltarea infrastructurii informaționale și a resurselor informaționale; difuzarea informațiilor privind realizările tehnico-științifice ale cercetătorilor din țară; păstrarea colecțiilor de valoare deosebită prin crearea copiilor lor electronice și asigurarea accesului la distanță.

În rezultatul realizării acestei idei ar deveni posibilă constituirea unui mediu pentru susținerea bibliotecilor electronice, care reprezintă un complex de mijloace informaționale, tehnice pentru înregistrarea diverselor colecții pe suport electronic și prezentarea lor unificată, ceea ce va permite căutarea informației în totalitatea integrată a colecțiilor înregistrate pentru diferite categorii de utilizatori. Vor fi create și incluse în componența Bibliotecii Electronice colecții și fonduri care vor conține informația cea mai valoroasă. Pentru realizarea acestui proces va fi nevoie de soluționarea problemelor tehnologice de creare și de susținere a resurselor informaționale electronice. Aceasta va contribui la elaborarea actelor normative de reglementare, care vor stabiliza raporturile dintre toate categoriile de persoane și organizații participante la proiect în calitate de producători, deținători și utilizatori de informație.

Realizarea acestora va permite:

- asigurarea reală a dreptului constituțional al cetățenilor Moldovei la informație;
- sporirea esențială a eficienței activității în sferile economiei naționale în baza formării și utilizării unui mediu informațional calitativ nou;
- păstrarea și dezvoltarea potențialului științific și cultural al țării;

- activizarea proceselor de integrare și colaborare internațională în spațiul unic științific, cultural și educațional.

Rezumând cele expuse, putem afirma, că realizarea proiectelor de colaborare este un imperativ al momentului de tranziție a Republicii Moldova către societatea informațională.

Ludmila CORGHENCI

Director adjunct, DIB ULIM

Director ȘBM

INSTRUIREA CONTINUĂ A BIBLIOTECARILOR ÎN CONTEXTUL POLITICII DE EDIFICARE A SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Long-life librarians' education for the policy of building up the Informational Society in the Republic of Moldova

The author mentions the involvement and responsibilities of the library within the process of building up the Informational Society. The factor underlined is the implementing and stabilizing the principle „the library as a teacher”. This is reached by the author using two aspects: the library – a direct and indirect partner within the educational process; learning, long-life education of the personnel, its orientation in order to obtain efficient results.

Societatea informațională, pe care Moldova și-a asumat responsabilitatea s-o edifice (a se vedea „Politica de edificare a societății informaționale în Republica Moldova”, aprobată prin hotărârea nr. 632 din 8 iunie 2004 a Guvernului) în funcție de prevederile Declarației de Intenții, semnată la Ljubljana în anul 2002 de către țările membre ale Pactului de Stabilitate pentru Europa de Est, are câteva caracteristici esențiale, printre care:

- rezultatele cele mai importante ale acestei ere sunt **cunoștințele**;
- baza bunăstării este **informația**;
- sursa diferențierii este **inteligența sau abilitatea de a utiliza informația**;
- activitatea umană definitorie este cea bazată pe **prelucrarea cunoștințelor**;

Toate acestea reflectă fenomenul deplasării dinspre elementele de bază ale bunăstării societății, ca teren, muncă, capital, spre cele numite cunoștințe și informație.

Biblioteca și bibliotecarul, fiind elemente indispensabile acestei societăți (prin implicațiile acestora pentru cumularea, prelucrarea, difuzarea, crearea condițiilor de utilizare a informației și

cunoștințelor), se confruntă (de rând cu alte structuri organizaționale) cu noi probleme. Acestea pot fi formulate sintetic astfel: ***Cum trebuie să recepteze instituția informațional bibliotecară era informațională și mai ales cum să reacționeze creativ impulsurilor acesteia?***

Răspunsul la această întrebare nu poate fi univoc. Dar o componentă importantă a răspunsului, poate cea mai importantă, ține de conștientizarea la nivel de instituție și individ a fenomenului proporției directe între competitivitate și cunoștințe și deprinderi profesionale ale angajaților. Este vorba despre angajarea bibliotecii într-un proces permanent de modernizare și actualizare a cunoștințelor și deprinderilor (conștientizarea sloganului „studii, instruire pe parcursul întregii vieți”). Or, perioada pe care o parcurgem impune fiecărei instituții bibliotecare, care se vrea competitivă, formularea explicită și implementarea unui concept, argumentat științific, integru de instruire continuă a personalului ca parte componentă a politicii resurselor umane.

Inițiativele și acțiunile Asociației Bibliotecarilor din Moldova, Bibliotecii Naționale, Catedrei Biblioteconomie și Asistență Informațională a USM, sprijinite în cadrul Programului Informațional al Fundației Soros – Moldova, Alianței Franceze din Moldova, Ambasadei SUA, au contribuit la constituirea și funcționarea în Republica Moldova a sistemului de instruire continuă a bibliotecarilor. Din punct de vedere a formelor și structurilor organizaționale, acesta din urmă include elementele:

- centre naționale și departamentale (Școala de Biblioteconomie din Moldova; instruirea bibliotecarilor școlari în cadrul Institutului de Științe ale Educației);
- instruire la locul de muncă (programe de instruire la locul de muncă);
- participare la reuniuni profesionale și stagii, schimb de experiență;
- implicații în elaborarea și promovarea proiectelor și programelor profesionale (SIBIMOL, eIFL Direct Moldova, ȘBM, Programul Informațional al Fundației Soros Moldova, programe ale Alianței Franceze din Moldova, ale Ambasadei SUA la Chișinău etc.);
- autoinstruire etc.

Funcționarea eficientă a elementelor sistemului de instruire continuă presupune transformarea instituției bibliotecare în „***organizație care învață***”. Cu o satisfacție profesională deosebită menționez, că în comunitatea noastră acest concept prinde viață, este conștientizat. Această concluzie este fondată pe experiențele instituțiilor informațional – bibliotecare reprezentative (Biblioteca municipală „B.P.Hasdeu”, Biblioteca Universității de Stat „A.Russo”, Bălți, Departamentul Informațional – Biblioteconomic ULIM etc.), acestea deținând politici de instruire a personalului și utilizând pentru realizarea lor posibilități interne și externe.

Vizavi de instituția bibliotecară acest concept poate fi abordat sub două aspecte, vorba fiind mai ales despre biblioteca din învățământ, dar nu numai:

- **instituția informațional bibliotecară – partener direct și indirect al procesului de predare – învățare** (de ex.: disciplina opțională „Bazele culturii informaționale” (30 de ore, destinate studenților anului I din universități). Noi, bibliotecarii, am anticipat prevederile documentului menționat – mă refer la „Politica de edificare a societății informaționale în Republica Moldova”, atunci când solicitam insistent acoperirea legală a cursului „Bazele culturii informaționale”. De ce? Pentru că aici drept prima condiție de edificare a societății informaționale este stipulat: „dezvoltarea culturii informaționale, instruirea tuturor cetățenilor pentru folosirea avantajelor societății informaționale în viața și activitatea lor” [4, p.43]. Dar pentru a învăța pe alții – trebuie să fii tu însuși instruit;
- al doilea aspect al conceptului „biblioteca care învață” ține nemijlocit **de instruirea continuă a personalului, de orientarea acestuia pentru obținerea rezultatelor performante, de promovare a gândirii și a comunicării** (anume în acest sens este abordată și tratată noțiunea de „instituție care învață” în publicațiile de specialitate).

Ce ar însemna „o bibliotecă care învață”? Nu este în mod simplist acea în care toți bibliotecarii învață și nu poate fi constituită peste noapte. În viziunea mea, **conceptul de „bibliotecă care învață” se axează pe următoarele elemente – cheie: filosofia instituției; tehnologii componente; subiectele procesului** (manageri, angajatul ca entitate unică). Să dezvoltăm succint esența fiecăruia dintre acestea.

Filosofia „bibliotecii care învață”. Filosofia „bibliotecii care învață” ține de îmbunătățirea continuă a activității informațional – bibliotecare, prin exploatarea (în sensul bun al cuvântului) a rezervorului de cunoștințe, aptitudini și calități ale tuturor membrilor organizației. Și ajungând la definiția noțiunii de bibliotecă care învață, aș prezenta-o după cum urmează: „organizația, în care oamenii își dezvoltă în permanență capacitatea de a crea rezultatele pe care le doresc cu adevărat, în care sunt protejate și stimulate modele de gândire inedite și exploratorii, în care aspirația colectivă este liberă și în care oamenii învață tot timpul să învețe împreună” [3, p.178].

Tehnologiile componente ale „bibliotecii care învață”. În literatura de specialitate sunt evidențiate cinci strategii ori cinci tehnologii componente ale organizației care învață:

- **gândirea sistemică** – elaborarea și implementarea unui cadru de lucru conceptual, conform căruia organizațiile au diverse activități interdependente, care alcătuiesc împreună mai mult decât suma părților (deci, este vorba despre educarea managementului în bibliotecă – idee pe care am promovat-o în cadrul altor reuniuni profesionale);

- *măiestria profesională* – este vorba despre conștientizarea de către fiecare angajat în parte a necesității de modernizare și actualizare a cunoștințelor; abilitatea de a susține atitudinea creativă în procesul propriei dezvoltări; existența unui grad ridicat de angajament în direcția asimilării de noi cunoștințe;
- *modele mentale, logice* – este important ca oamenii să fie conștienți de munca depusă, să poată analiza în orice moment dacă aceasta este relevantă și pertinentă;
- *perspectiva comună* – se referă la instituirea unui cadru de lucru și procese, care să permită orientarea pentru o perspectivă și un scop comun, în care fiecare angajat, indiferent de nivel ierarhic, își cunoaște rolul și locul; viziunea, strategia bibliotecii trebuie să fie împărtășită de către toți angajații bibliotecii;
- *a învăța în echipă* - pentru a atinge obiectivele propuse, angajații trebuie să fie capabili să acționeze împreună, să învețe în echipă, să promoveze dialogul, discuția; prin intermediul învățării în echipă bibliotecarii vor „crește” mai efektiv, mai repede decât în alte circumstanțe.

Subiectele procesului de constituire / funcționare a „bibliotecii care învață”. În condițiile implementării conceptului „biblioteca care învață” este important rolul individului, dar și a managerului. Managerul (superior, funcțional) este „artizanul” procesului: abilitățile acestuia de coordonare și îndrumare sunt esențiale în promovarea gândirii sistemice. Situația de „bibliotecă care învață” presupune asumarea de către manageri a unei duble responsabilități:

- a) recunoașterea necesităților individuale ale angajaților privind dezvoltarea profesională;
- b) crearea oportunităților de satisfacere a acestor necesități (utilizarea eficientă a elementelor sistemului național de instruire continuă) prin îmbinarea organică a acestora cu necesitățile instituției. Este vorba despre o altă schimbare în politica de resurse umane a „bibliotecii care învață”: trecerea de la general la particular, de la abordarea globală a angajaților la cea individuală. Aceste responsabilități, fiind susținute prin deschiderea și dorința angajaților de a învăța, reprezintă formula succesului profesional al unei biblioteci, a competitivității acesteia.

În final, aș vrea să transmit mesajul comunicării mele prin câteva cuvinte din articolul lui Dominique Lahary [2]. Autorul este adeptul unei expresii foarte populare în Franța, care poate fi exportată, și anume: gândirea conformistă. Prin aceasta experții le explică tuturor că nu mai există în politică, economie, decât o singură soluție. Totul se petrece așa ca și cum ni s-ar spune: aveți de ales una din trei ieșiri:

- prima – societatea informațională;

- a doua – societatea informațională;
- a treia – societatea informațională.

Vorba aceluiași autor: „societatea informațională este în același timp un proces și o politică: noi suntem pe cale de a intra în ea, noi intrăm în ea, noi trebuie să intrăm în ea” [2, p.46].

Bibliografie:

1. Humelnicu, Dan. Un alt tip de relație organizație – angajat // Profesii: supl. săpt. al „Ziarului financiar”.- 2004.-1 martie.- P. 8.
2. Lahary, Dominique. Bibliotecile la răspântie / trad. din lb. franc. de Laurențiu Melnic // Magazin Bibliologic.- 2004.- Nr. 1/2.- P. 46-52.
3. Popescu, Luminița Gabriela. Politici publice.- București: Ed. Economica, 2003. - 272 p.
4. Republica Moldova. Guvernul. Hotărâre despre aprobarea politicii de edificare a Societății Informaționale: [nr. 632 din 8 iun. 2004] // Monitorul oficial al Republicii Moldova. – 2004.- Nr. 96/99.- P. 42-50.
5. Stanciu, Daniela. Organizația care învață // Profesii: supl. săpt. al „Ziarului financiar”. – 2003.- 8 decembrie.- P. 8.
6. Мартынова, Лидия. Непрерывное профессиональное библиотечное образование: «точки роста» // Библиотековедение.- 2003.- Nr. 6.- P.34-39.
7. www.sbm.dnt.md

Elena HARCONIȚĂ

Director, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Aleco Russo”, Bălți

**OPTIMIZAREA STRUCTURII ORGANIZAȚIONALE ȘI MODERNIZAREA
INFRASTRUCTURII BIBLIOTECII UNIVERSITARE BĂLȚENE**

**Optimization of the organizational structure and modernizing the infrastructure
of Balti State University Library**

Modernization and increasing Library’s performances could be reached by the efficient use of informational technologies and available human resources. We present four priority

directions the current managers are concerned with: developping technologies, improving professional skills, introducing new services, rationalization.

Cea mai de preț valoare a Bibliotecii universitare bălțene „performanța căreia este un exemplu benefic pentru țară”, precum apreciază în cartea musafirilor de onoare, Acad. Gh. Duca, Președintele Academiei de Științe din Moldova, reprezintă serviciile pe care le oferă beneficiarilor săi. Ceea ce poate face azi Biblioteca și bibliotecarul pentru utilizatori și ceea ce așteaptă comunitatea, sunt două lucruri total diferite față de așteptările de acum un deceniu. Introducerea și folosirea noilor tehnologii au dus la îmbunătățirea și eficientizarea serviciilor. Timpul folosit altă dată pentru căutări, comenzi, livrări de materiale a fost redus și valoarea serviciilor a crescut.

Informatizarea, care a demarat în 1989 s-a dezvoltat și continuă să se dezvolte, cerându-ne reconsiderare a tot ceea ce facem și ceea ce avem de făcut mai departe. Personalul angajat de curând în Bibliotecă nici nu-și mai imaginează că s-a putut lucra până acum fără aceste inteligente instrumente de lucru, precum sunt calculatoarele, imprimantele, scanerele. Parcă mai ieri ne lamentam că lucrăm în 2 regimuri, că este foarte dificil cu același număr de salariați să faci față noilor cerințe... Dar, încercați să scoateți calculatoarele din uzul nostru, nici un bibliotecar nu-l va mai ceda, din contra, teama psihologică față de tehnică a fost demult depășită, roștul și beneficiul noilor tehnologii este conștientizat pe deplin, bibliotecarii solicitând computere pentru fiecare salariat, cu adevărat să fie personal, și desigur cu cele mai performante capacități. Primul calculator, cu care în 1989 a început informatizarea, este trecut la Muzeul Bibliotecii, și nu din motivul că bibliotecarul este un conservator, ci pentru prezentarea istorică a procesului de informatizare. Alături de cele 44 de calculatoare de ultimă oră: Intel Celeron 233 MH2 și Intel Celeron 2100 MH2, rămân funcționale și celelalte tipuri de PC. Astăzi parcul lor numără 90 de unități, cu acestea, poate doar, aranjarea în raft a cărților nu se face. Bibliotecarii rămân recunoscători Fundației SOROS Moldova, care a susținut inițial și a deschis oportunitățile lumii informatizate, și desigur, fondatorului, Rectoratului universității bălțene ce asigură evoluția și transformarea Bibliotecii într-un autentic centru infodocumentar.

Soft-ul TINLIB, devenit tot mai avansat prin actualizările și modificările efectuate de furnizori, Firma IME București, ne-a permis să creăm o bază de date solidă, de circa 160 000 înregistrări, ceea ce constituie deja 50% din toate titlurile (250 000), deținute de bibliotecă. Intrând în sala de cataloage, utilizatorul se îndreaptă direct la computer, având deplină încredere în relevanța și exhaustivitatea informației. Catalogul electronic încă nu reflectă toată colecția de publicații, deaceia conversia retrospectivă rămâne o prioritate de viitor. Din cele câteva moduri

de retroconversie, credem că am făcut opțiune pentru cea mai optimală: prin Modulul Circulație se introduc date sumare despre cărțile cele mai solicitate, ori selectate de bibliotecar în vederea promovării lor active prin catalogul electronic. Informația despre colecțiile uzuale din sălile de lectură și o bună parte de la sectoarele de împrumut deja se regăsesc în baza de date.

Deoarece înregistrarea bibliografică nu întotdeauna asigură plenitudinea căutării în OPAC, la biblioteca universității bălțene a fost elaborată o aplicație, menită să amplifice volumul de informații prin prezentarea **cuprinsului / sumarului cărților și a revistelor străine**. Câmpurile de reflectare a conținutului documentelor, prevăzute de soft-ul TINLIB, condiționează un termen lung pentru procesul de indexare în serviciile de prelucrare. Acest fapt ne-a determinat ca în viitorul apropiat, să purcedem și la scanarea cuprinsului unor reviste și monografiile în limbile română și rusă. Această bază informațională, alături cu cea formată în TINLIB, devine tot mai solicitată de către utilizatori. Programul este elaborat în *Microsoft Access 97, 2000*. Căutările sunt foarte simple, după: autor, titlu și cuvinte cheie. Sursa regăsită este reflectată și în OPAC.

A patra parte din colecția bibliotecii este deja barcodată și în aceste zile începe aplicarea Modulului Circulație în toate subdiviziunile Bibliotecii, nu numai cu titlu de experiment cum era pînă acum. Generarea codului de bare se face la nivel local cu ajutorul unui program aplicativ, realizat în *Visual Basic for application*.

Sala de cataloage, care odată cu definitivarea unor lucrări de construcție în vederea extinderii spațiului, în curând va deveni **Sala de referințe bibliografice** (după modelul bibliotecilor occidentale), cu acces direct la sursele de referință tipărite, oferă posibilități de cercetare în OPAC, Internet, baze de date, inclusiv Legislația Republicii Moldova, baze de date ale Centrului de Resurse Informaționale ale Ambasadei SUA, EBSCO prin 15 calculatoare, căutările fiind asistate de bibliotecari. Anume de aici, de la Referințe, începe drumul utilizatorului în Bibliotecă. Tot aici, se desfășoară și orele de Cultură informațională, curs recomandat de către Colegiul Ministerului Educației, în număr de 30 ore. Tradiția și experiența, acumulată încă din anul 1966, de când au început aceste cursuri în Biblioteca bălțeană, condițiile materiale, resursele tehnologice / informaționale și, desigur, resursele umane disponibile, aprecierea, delegarea și asumarea de către bibliotecari a responsabilităților, au permis integrarea acestui curs în planurile didactice universitare. În anul de învățământ 2003 / 2004 biblioteca a organizat peste 900 de ore ale cursului Cultură informațională. Din luna septembrie 2004, zece bibliotecari au devenit profesori ai catedrei de Informatică și Electronică.

Dezvoltarea creativității studenților urmărește scopul potențării capacităților profesionale și intelectuale, ceea ce se produce cu implicarea deplină a specialiștilor–bibliotecari. Acest lucru

sporește din momentul deschiderii spațiilor noi ale Mediatecii, dotată la inițiativa rectoratului cu 30 de calculatoare performante. Audiții la căști, vizionări ale programelor internaționale prin antena-satelit, însușirea limbilor străine cu mijloace multimedia, prelucrări de texte, imprimare, accesarea CD, DVD-Rom, salvarea informațiilor pe dischetă, rezervări - acestea fac parte din oferta de servicii a Mediatecii.

Este de remarcat și faptul că din **56 000 de referințe** oferite într-un an de studiu – **70%** sunt realizate în regim automatizat. Multiple cereri ale utilizatorilor sunt satisfăcute de bibliotecari. Un serviciu foarte util pentru cadrele didactice, inițiat acum un an, privind selectarea bibliografiei pe domeniu pentru redactarea bibliografiei în programele analitice, informându-i și ținându-i la curent cu tot ceea de ce dispune Biblioteca.

În același context, pentru asigurarea documentară a disciplinelor de studiu, este important un alt serviciu, foarte util pentru cadrele didactice, gestionat de către bibliotecarii din „Achiziție”. Este vorba de aplicația „**Dotarea lectoratelor**”, elaborată în *Visual Basic for application*, care permite selectarea și statistica surselor documentare pe discipline de studiu, tipuri de documente, pe limbi. Aceste statistici joacă un rol semnificativ la evaluarea și la acreditarea universității.

O altă aplicație elaborată în *EXCEL* - „**Statistica**”, este utilizată de toți bibliotecarii de la Comunicarea colecțiilor, în prima versiune doar pentru 7 indicatori, iar în versiunea a doua – 45 (fostul Registru de evidență a activității în formă tipărită). Folosirea unui asemenea instrument într-o procedură manuală era foarte complicată și nu întotdeauna obiectivă. În forma sa automatizată un asemenea instrument ne ajută să fim mereu la curent cu situația tranzacțiilor, cea mai mică deviere fiind imediat semnalată. Alături de utilizarea documentelor tradiționale, se urmărește și utilizarea serviciilor electronice: **accesări Internet – 25 898** (în anul de referință), **accesări baze de date – peste 16 000**. Calculatoarele primite la începutul anului de studii vor spori, cu siguranță, acești indicatori.

Pentru managerii superiori este creat în *Access 97* un alt program - „**Resurse umane ale Bibliotecii**”, care permite evidența și mișcarea cadrelor, actualizarea informațiilor despre salariați, inclusiv salariile cu componentele sale, fișa postului. În curând se vor scana și fotografiile fiecărui salariat. Prin acest program este asigurat controlul și obținerea operativă a informațiilor pentru orice fel de rapoarte.

Înscrierea la Bibliotecă a studenților din anul întâi de studii s-a efectuat în acest an într-un termen redus - 1,5 săptămâni, datorită altor două programe realizate în *Access*: „**Baza de date – Admiși**” (fiind preluată de la comisia de admitere și integrată în baza de date Cititorii Bibliotecii); „**Permise**” (au fost confecționate 1700 de Permise de intrare, laminate și cu barcod).

„O bibliotecă își are, așa putea spune, personalitatea ei, atmosfera ei, ca o făptură vie”, - spune N. Balotă, iar Biblioteca instituției bălțene, definindu-și demult identitatea și transformându-se într-o adevărată „hybrid library”, îmbină cu succes servicii tradiționale, eterne, inerente unei instituții a cărții, cu posibilitatea de acces la orice informație, indiferent de forma de prezentare a acesteia și suportul ei.

Comunicarea managerială și practicile de luare a deciziei sunt la fel influențate de tehnologii informaționale. O modalitate eficientă de comunicare pe verticală și orizontală a devenit „*Mapa generală*”, plasată pe masa de lucru a fiecărui calculator - loc de muncă al bibliotecarului, ceea ce duce la un feed-back eficient. Mapa conține diverse informații de ordin intern: scopuri strategice, obiective, argumentări, rapoarte, repartizări de sarcini, fișele posturilor, regulamente, instrucțiuni, pagini de lucru, procese verbale (verificări/controale; predare-primire; adunări de producere); sugestii/ propuneri; ghiduri, referințe, bibliografii arhivate pe teme frecvent solicitate de utilizatori. Schimbări de program, articole, felicitări – toate se regăsesc în „Mapa generală”. Pentru a evita distorsiunile, lucrul în Intranet începe de la instrucțiunea privind modalitățile de utilizare a acestei *Mape*. Calitatea activităților se măsoară prin capacitatea de învățare și mărire a gradului de implicare a salariaților în procesul de comunicare.

Valorile promovate de biblioteca noastră depind întâi de toate de modul ei de organizare. Sub influența **factorilor externi și interni** (deschiderea unei facultăți, catedre noi, schimbarea curriculumului universitar, viziunea rectoratului asupra rolului și locului Bibliotecii în mediu universitar, salarizarea, resursele și tehnologiile informaționale disponibile, integrarea în Intranetul universitar) s-au produs modificări în structura organizațională a bibliotecii. Orice bibliotecă, ca organizație, este alcătuită din 2 componente importante: unul social, celălalt tehnologic. Ne-am convins, în special în ultimii ani, că tehnologia nu este ceva constant, încât obiectivele de management să urmărească doar adaptarea profesională a personalului la tehnologii. Tehnologia și munca oamenilor sunt factori, susceptibili de modificare și de schimbare. Structura organizațională este întotdeauna orientată spre asigurarea unei corespondențe optime între nevoile sociale și serviciile oferite. „În această Bibliotecă le este bine cititorilor, cărților, bibliotecarilor...” și noilor tehnologii informaționale, adăugăm noi crezul bibliotecarilor universității bălțene. Sub impactul unor factori de mediu s-au lichidat anumite subdiviziuni, pentru ca să se formeze compartimente noi, moderne, în concordanță cu imperativele timpului. Grație restructurărilor, renovărilor, „croirilor de teritorii” din acest an Centrul de Automatizare își continuă activitatea într-un spațiu nou, cu echipament performant și mobilier modern.

Astăzi multe în biblioteca noastră poartă amprenta modernizării: pregătirea profesională a bibliotecarilor; programele de activitate; serviciile acordate; echipamentele și mobilierul; organizarea interioară a spațiilor pentru public și pentru personal. Structura modificată a bibliotecii, propusă Senatului pentru aprobare, este clară și reflectă toate genurile de activități educaționale, științifice, culturale. Denumirile compartimentelor sunt corecte și actuale, evidențiate într-o structură logică, de la subdiviziunile de informare – documentare până la Centrul de Automatizare și Mediateca, înzestrată cu echipament și spații corespunzătoare. Structura bibliotecii este modernizată și prin deschiderea unor spații de informare ca Centrul de documentare al ONU și Filiala Institutului Goethe – București.

Din presa de specialitate desprindem astăzi, tot mai frecvent, că trebuie să acordăm o deosebită atenție imaginii și ambianței, pentru ca biblioteca să devină mai atrăgătoare și mai plăcută. Biblioteca noastră a căpătat, după renovările și schimbările organizaționale din această vară, o nouă înfățișare, care se prezintă astfel: accesibilitate și comoditate, gradul ridicat de informatizare, gratuitate și diversitate a serviciilor. De la intrare vizitatorul este însoțit de videoclipuri, consacrate universității și bibliotecii; este ghidat de regulamente, de informații privind amplasarea spațiilor de lectură și informare, de calendare lunare ale evenimentelor cultural-științifice. Imaginea bibliotecii o promovăm și o menținem întotdeauna clară, pozitivă și necesară celor pe care îi servește.

Peter BOGATENCOV

Doctor, Asociația RENAM, Academia de Științe a Republicii Moldova

Silvia GHINCULOV

Doctor, Biblioteca ASEM

Ludmila KOZLENCO

Asociația RENAM, Academia de Științe a Republicii Moldova

Natalia CHERADI

Biblioteca ASEM

ДОСТУП К МЕЖДУНАРОДНОЙ СЕТИ НАУЧНЫХ ПУБЛИКАЦИЙ В МОЛДОВЕ

The access to the informational scientific publications' network in Moldova

The report is devoted to the library action of INTAS – the project PERI (Programme for the Enhancement of Research Information) „The access to the scientific literature for

scientists of Moldova on the basis of electronic documents”. The purpose of the project is the development and introduction of the electronic system the research workers in CIS countries including Moldova to receive an open access to the scientific literature and electronic journals. The international association of creation and support of cooperation with scientists from CIS countries INTAS finances this program. It is presented the information about the partners of the project, the stages of work implementation, peculiarities of the access technology and the results.

Key Words: *Electronic publications, databases, informational systems.*

Рынок электронных научных изданий развивается стремительно и основной задачей становится необходимость постоянно расширять возможности доступа заинтересованных пользователей к актуальной научной информации, а также систематизировать и оптимизировать условия подписки на различные ресурсы, предлагаемые как зарубежными издательствами и агентствами, так и локальными поставщиками информации. На достижение этих целей ориентирован проект международной Ассоциации INTAS - INASP (International Network for the Availability of Scientific Publications) PERI – „Доступ к научной электронной литературе для ученых”.

В рамках программы PERI различным странам СНГ уже сегодня предоставляются:

- доступ более чем к 7500 Интернет - журналам, содержащим тексты статей;
- доступ ко многим ведущим мировым базам данных, содержащим информацию о наиболее часто цитируемых работах;
- возможность получения материалов, опубликованных более чем в 20 000 научных журналах;
- возможность доставки материалов на CD или DVD.

Процесс реализации Программы PERI в Молдове проходит через координатора проекта – организацию INASP из Великобритании. INASP совместно со своим представителем в Молдове осуществляет оценку существующего в стране положения с обеспечением научной литературой и ее доступностью. Совместно с научным сообществом Молдовы определяются потребности в информационных ресурсах. INASP проводит переговоры с издателями и владельцами информационных ресурсов по предоставлению доступа к максимально возможному количеству имеющейся информации. В рамках проекта PERI многие ресурсы доступны бесплатно, другие же предоставляются со скидкой в размере до 90% от стандартной стоимости подписки.

Лицензии на предоставление большинства ресурсов охватывают всю территорию страны. Это означает, что любой сотрудник научно-образовательных и некоммерческих организаций Молдовы имеет право доступа к таким ресурсам.

Участниками программы PERI в Молдове являются:

Библиотеки Молдовы как главные поставщики и держатели электронной научной литературы, объединенные в консорциум eIFL Direct Moldova.

Ассоциация RENAM (Research and Educational networking Association of Moldova) и ее сетевая инфраструктура, как главный распространитель электронной научной литературы, обеспечивающий технологическую поддержку реализации проекта.

Центр Информационных Ресурсов и Сетей (CRR) АНМ, выполняющий разработку и администрирование единого информационного портала для навигации и доступа к источникам научной информации.

Полная информация о программе проекта PERI представлена на сайте <http://www.inasp.info/peri/> (Рис. 1).

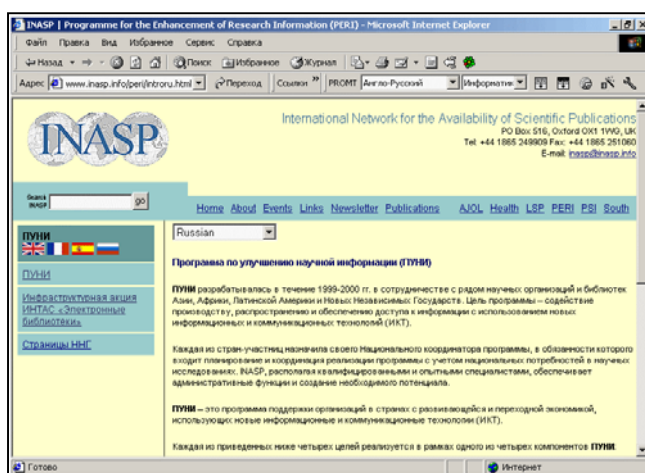

Рис. 1. Страница сайта INASP

В процессе подготовки к реализации проекта в Молдове руководители Библиотечного Консорциума eIFL Direct Moldova провели детальное исследование и определили технические возможности библиотек республики, перечень и потребности в конкретных научных периодических изданиях.

Важным элементом продвижения проекта явилась подготовка персонала библиотек для работы с системой доступа к электронным библиотечным ресурсам. С этой целью Ассоциацией RENAM совместно с INASP был подготовлен и поддержан Европейской Комиссией небольшой проект по повышению квалификации библиотечных работников в области освоения инструментов навигации в Интернет и ознакомления с

информационными ресурсами, которые могут быть доступны через программу PERI. В рамках этого проекта в г. Кишиневе в марте 2003 г. были организованы и проведены 2 учебных семинара: «Введение в Интернет» и «Управление электронными журналами и электронными ресурсами». В семинарах участвовали руководители и сотрудники информационных департаментов из 15 крупнейших библиотек Молдовы. В организации семинаров существенную методическую помощь оказал INASP.

Технология доступа к открытым информационным ресурсам проекта PERI для Молдовы основана на принципе регистрации. Регистрация возможна как на основании логина/пароля, так и на указании диапазона используемых IP-адресов организации. Для этого с адреса ресурса заполняется регистрационная форма, на ее основании подписчику присваивается идентификационный номер - Metapress ID, с помощью которого в дальнейшем осуществляется активизация доступа. Для пользователей входящих в сеть RENAM использовался вариант регистрации IP адресов. Благодаря этому для них возможен доступ без пароля (Рис. 2).

Рис. 2. Страница информационного web-ресурса для пользователей программы PERI в Молдове

В 2002-2004 годах была проведена большая работа для успешного внедрения проекта в Молдове. Сейчас важнейшим элементом для дальнейшего продвижения проекта является широкая пропаганда возможностей использования электронных ресурсов и подготовка специалистов из числа работников библиотек.

Natalya BEREZINA

Doctor, Director adjunct, Biblioteca Națională a Rusiei

**ИННОВАЦИИ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННЫХ УСЛУГ
РОССИЙСКОЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БИБЛИОТЕКИ
В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА**

**Innovations as factors of development of library and informational services
in the Russian State Library in the conditions of forming the Informational Society**

The paper touches upon the principally new opportunities and demands during the reorganization of all the components of the library and informational services system in connection with the switch-over to the new digital services and digital resources. It tells about new digital services for the users, which are enabled by the use of digital resources and databases, both internal and external; development of corporate technologies; the role of the RSL in creating the National electronic library.

Для современного периода развития мирового сообщества характерен активный процесс превращения информации в один из самых ценных ресурсов, который требует создания и внедрения систем, обеспечивающих высокий уровень эффективного и доступного их использования. Это, в свою очередь, ставит задачи по организации управления ресурсами, контроля над информационной безопасностью, созданию удобной среды для работы с ними пользователей и др.

Новые технологии предоставили в распоряжение библиотек абсолютно новые возможности для информационного обеспечения научного сообщества и потребовали реорганизации прежней, традиционной технологии для перехода к качественно новому уровню организации труда и обслуживания пользователей.

РГБ выбрала для себя как одну из приоритетных задач – развитие информационных технологий в целях совершенствования и развития библиотечно-информационных услуг пользователям, как пришедшим в Библиотеку, так и удаленным пользователям. В библиотечно-информационном обслуживании РГБ используются как собственные, так и внешние электронные ресурсы (ЭР).

С 1998 г. РГБ предоставила пользователям Электронный каталог (ЭК) отечественной литературы. К настоящему времени ЭК содержит почти 2 млн. 300 тыс. записей. Кроме того, ведутся: Сводный каталог периодических и продолжающихся изданий русского зарубежья в библиотеках России и зарубежных стран; Международный сводный каталог русской книги 1918-1926 гг.; Сводный каталог русской книги 1801-1825 гг. и др. За последние годы резко возрастают объемы собственных баз данных (БД), Они насчитывают почти 2 млн. 600 тыс. записей. РГБ поддерживает более 50 БД, включая ЭК.

Библиотека провела значительную работу по изучению зарубежного и отечественного опыта, привлечению консультантов по различным направлениям деятельности на безвозмездной основе (эксперты ЮНЕСКО, консультанты проекта по программе Европейской комиссии Tacis «Интегрированная автоматизированная библиотечная система для РГБ» и др.). Первый этап проекта Tacis-1 завершился созданием и открытием зала ОРАС и приобретением на основе открытого международного тендера программного обеспечения нового поколения для АИБС РГБ «Алеф-500».

Рост ЭР в РГБ потребовал проведения структурных изменений: уже в 2000 г. в библиотеке впервые было создано подразделение, ориентированное на развитие электронной библиотеки. Основная цель отдела – сбор, хранение и обеспечение доступности пользователям электронных документов.

Новые электронные технологии позволили собрать и сделать доступными пользователям цифровые копии книг, оригиналы которых хранятся в различных как российских, так и зарубежных книгохранилищах: Украины, Белоруссии, Югославии, Румынии, Франции. Цифровая коллекция «Первопечатные славянские книги XV- I пол. XVI вв.» - это 75 научно установленных известных на сегодняшний день изданий. Коллекция размещена на 20 компакт-дисках, представлена в Интернет. Нельзя не упомянуть и о таких коллекциях, имеющих важнейшее значение для мирового научного сообщества, как «Первопечатные книги России 1553-1565 гг.», «Первая русская газета «Ведомости» 1703-1727 гг.» (коллекцию подготовили РГБ, РНБ, БАН, РГАДА). Все эти коллекции также есть на компакт-дисках и в Интернете.

Важным источником информации для исследователей являлись и являются периодические информационные научные издания, выходящих в разных странах мира. В настоящее время в России существует 2 проекта, направленные на предоставление доступа к электронным версиям журналов, такие как «Научная электронная библиотека» (НЭБ), поддерживается Российским фондом фундаментальных исследований (РФФИ) и

проект «Электронная информация для библиотек по гуманитарным и общественно-научным изданиям, поддерживается институтом «Открытое общество». Произошло объединение двух этих проектов и создание на их основе нового консорциума «Национального электронного информационного консорциума» (НЭИКОН).

Кроме того, пользователи в РГБ используют такие внешние ЭР, как электронные каталоги и полнотекстовые базы данных ИНИОН, ГПНТБ «Российский сводный каталог по научно-технической литературе», БД «Российская медицина».

Внедрение информационных технологий позволило внести значительные изменения в обслуживание удаленных пользователей. Создание Центра МБА/ДД позволило РГБ начать активную работу по возрождению национальной системы МБА/ДД в России, стать национальным координационным Центром, а также вести весьма напряженную работу по выполнению «Соглашения о создании системы МБА стран-участниц Содружества независимых государств» (МБА/СНГ).

Активное развитие получило в последние годы такое перспективное направление в использовании ЭР, как объединение библиотек в консорциумы. Их деятельность позволяет трансформировать библиотеки из хранилища книг в сервисную организацию, обслуживающую информационные потребности пользователей с привлечением разнообразных ресурсов в распределенной электронной среде.

Сотрудничество РГБ с Tasis продолжается: в сентябре 2003 г. начался проект Tasis-2. Цель его – интеграция информационных ресурсов крупнейших федеральных библиотек для предоставления доступа к библиографическим и полнотекстовым ресурсам библиотек – участниц консорциума: РГБ, РНБ, ВГБИЛ, Парламентская библиотека РФ и научная библиотека МГУ.

Следует остановиться на роли РГБ как Национальной библиотеки в процессе поиска путей дальнейшего развития сети библиотек в информационном обществе. Одним из крупных проектов является создание Национальной электронной библиотеки (НЭБ), инициатором которой стала РГБ. Была разработана «Концепция НЭБ» (опубликована на web-сайте РГБ). За РГБ закреплена функция базовой организации, несущей ответственность за ее формирование, поддержку и развитие. В число участников проекта вошли Российская национальная библиотека (РНБ), МК и СМИ РФ, корпорация «Электронный архив». Создание НЭБ преследует несколько целей: сбор электронного фонда, формирование электронного каталога на этот фонд; координация усилий по оцифровке литературы.

Можно назвать несколько крупных проектов электронных библиотек:

- Электронная библиотека диссертаций, которая создается РГБ с 2003 г. В настоящее время 28 тыс. полных текстов, ежегодный объем оцифровки 25 тыс. диссертаций.

- Центральная библиотека образовательных ресурсов, создаваемая Министерством образования РФ с 2002 г. На начало 2004 г. насчитывает 7 тыс. полных текстов. Объем оцифровки – 5 тыс. учебников.

- Электронная книга. Создается ЗАО «Электронная книга» совместно с РГБ и РНБ на базе их фондов с 2001 г. На начало 2004 г. – 50 тыс. полных текстов, ежегодный объем оцифровки – около 1000 книг.

- Научная электронная библиотека. Создается при поддержке РФФИ. На начало 2004 г. - около 5 млн. статей из научных журналов.

В Интернет существуют электронные библиотеки с различным объемом коллекций. Интернет также может быть источником комплектования НЭБ, хотя к Интернет как источнику следует относиться с осторожностью (должна быть уверенность в легитимности публикации). Необходимо разработать критерии отбора.

Есть серьезные проблемы в создании справочного аппарата к ЭБ. Создание корпоративных систем типа сводных каталогов до сих пор не имеют единого подхода. По мнению ведущих специалистов-каталогизаторов РГБ перспектива, скорее всего за распределенной региональной корпоративной системой, на вершине которой должен находиться универсальный сводные каталог, играющий роль «ключа» в этой системе.

Важным направлением в формировании НЭБ – это сбор библиографической информации об уже оцифрованных произведениях во избежание повторной оцифровки.

Таким образом, НЭБ РФ по своей сути это консорциум, ориентированный на партнерство организаций, заинтересованных в программе формирования НЭБ как совокупности распределенных коллекций на принципах открытости и партнерства, действующих в определенном правовом поле. Выход за пределы библиотечного сообщества в максимальной мере позволит учитывать информационные мнения и запросы научных, образовательных, культурных сообществ.

Следует подчеркнуть, что именно теперь, с внедрением информационных технологий, интеграция информационных ресурсов позволяет наиболее полно, многоаспектно и результативно раскрыть огромный потенциал, накопленный библиотеками, архивами, музеями и другими информационными центрами. Наша задача – объединить усилия и ресурсы, чтобы обеспечить активный доступ пользователей к этому интеллектуальному общественному богатству.

Nelly ȚURCAN

Doctor conferențiar universitar, Șef Catedră Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ ÎN PROCESUL DE COMUNICARE ȘTIINȚIFICĂ

The university library in the process of scientific communications

The integration of technology has an impact on academic (university) libraries. The author examines the process of changing scientific communication model and the role of academic libraries. It is presented the new concept of „institutional repositories” and some initiatives – Open Access Initiative and SPARC.

Etapa contemporană de dezvoltare a societății se caracterizează prin utilizarea maximală a cunoștințelor acumulate de omenire în decursul dezvoltării istorice. Actualmente multe documente științifice se transpun în format electronic sau unele din ele se creează doar în varianta electronică și se includ în circuitul științific pentru a fi accesibile pentru comunitatea științifică, inclusiv și cea universitară.

În contextul reformării științei deosebit de importantă devine problema determinării locului și rolului bibliotecii academice (universitare) în sistemul de comunicare științifică. Conlucrarea bibliotecilor academice (universitare) cu comunitatea științifică și participarea lor în structura comunicării științifice contemporane se realizează doar atunci când biblioteca este apreciată nu doar în calitate de mijloc, canal de transmitere a informației științifice sau în calitate de mijloc de prelucrare a informației în procesul activității științifice de informare, dar și în calitate de sistem de comunicare între generatorii cunoștințelor noi și cei care aceste cunoștințe le consumă.

Revoluția digitală care este caracteristică societății contemporane a transformat lumea tradițională a bibliotecilor.

Pentru bibliotecile academice se trasează schimbări esențiale care sunt un rezultat al revoluției digitale. Aceste schimbări se referă la:

- structura organizațională a bibliotecilor;
- relația dintre biblioteca instituției și subdiviziunea responsabilă de tehnologii informaționale;
- modul de achiziționare, organizare, de stocare și de împrumut al colecției de documente;

- arhitectura bibliotecilor;
- facilitățile noului context informațional
- participarea în proiecte corporative (consorții, asociații etc.).

În opinia specialiștilor biblioteca academică (universitară) în perspectivă va fi mai mult un portal prin intermediul căruia studenții și profesorii vor accesa diverse resurse informaționale din toată lumea și mai puțin o bibliotecă ce va îndeplini misiunea de păstrare a informației. Activitatea bibliotecii va fi axată în special pe problemele managementului cunoștințelor și oferirii accesului liber la informație. Cu scopul colectării resurselor informaționale și științifice noua bibliotecă nu va mai avea necesitatea de a include aceste resurse într-o clădire fizică. Biblioteca viitorului va avea o misiune foarte importantă de a ajuta studenții și profesorii să descopere informația relevantă indiferent de localizarea ei, din diverse tipuri și forme de resurse.

Apariția Internet-ului și în special a rețelei WWW a deschis noi posibilități pentru transformarea profundă a comunicării științifice. În ultimele trei decenii revistele științifice au fost o sursă majoră pentru comunicarea științifică. Sunt cunoscute peste 50 mii de titluri de reviste științifice care au apărut începând cu 1665, când în Franța a apărut prima revistă științifică „*Journal des savants*”. În prezent se editează peste 30 mii de reviste științifice. De rând cu aceasta numărul publicațiilor științifice permanent crește. În secolul XX numărul publicațiilor științifice în lume s-a dublat în fiecare 10-15 ani.

În editarea computerizată a revistelor științifice tradiționale sunt numeroase avantaje, cu toate că aceste reviste au moștenit multe neajunsuri de la copiile tipărite: costuri înalte, proces editorial îndelungat, neflexibilitate, mecanism complicat de achiziționare, de acces și de păstrare. Astfel, conform ultimelor date statistice ale Asociației Bibliotecilor Științifice (*ARL – Association of Research Libraries*) din 1986 până în 2002 costul unei reviste s-a majorat cu 227 la sută. Din acest motiv bibliotecile universitare abonează un număr tot mai mic de reviste științifice.

Modelul tradițional al revistelor științifice provoca insatisfacția din partea autorilor și utilizatorilor informației științifice, aceasta fiind reflectată în sintagma „criza serialelor”, care a devenit un subiect frecvent de examinare în literatura de specialitate la începutul anilor 90 ai secolului trecut. Noul model este mult mai eterogen și flexibil, și include toate avantajele mediului electronic.

Aplicarea noului model al comunicării științifice contribuie la crearea unor relații noi între autori, editori, bibliotecari și utilizatorii informației științifice. În același timp dezvoltarea tehnologiilor informaționale creează premise pentru redistribuirea responsabilităților. În aceste condiții biblioteca universitară încearcă să-și consolideze pozițiile. În ultimii ani au fost

întreprinse mai multe acțiuni pentru perfecționarea modului de editare și de diseminare a informației științifice. Exemplu de inițiativă poate servi inițiativa Institutului „Societatea Deschisă” – *Open Access Initiative* (Inițiativa Accesul Deschis).

Un alt exemplu este crearea arhivelor de publicații științifice în cadrul universităților (universitățile creează arhive ale publicațiilor științifice ale profesorilor și cercetătorilor universitari) sau sunt constituite arhive tematice, când cercetătorii dintr-un domeniu creează o arhivă, accesibilă pentru toți savanții.

Exemplu de o astfel de inițiativă poate servi *Coaliția SPARC* – Coaliția Publicațiilor Științifice și Resurselor Științifice (*Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition*). Coaliția a fost concepută de bibliotecari și editori cu scopul schimbării sistemului publicațiilor științifice. S-a decis de se concentra asupra pregătirii literaturii științifice în acele domenii în care costul mediu al revistei științifice este de două ori mai mare decât în științele sociale și de cinci ori mai mare decât în științele umanitare. În prezent în Coaliția SPARC intră aproximativ 200 de biblioteci academice (universitare), instituții de cercetare din America de Nord, Marea Britanie și Asia.

Crearea arhivelor, depozitelor instituționale (*institutional repositories*) este un concept nou pentru colectarea, gestionarea, diseminarea și preservarea lucrărilor științifice, create în forma digitală de profesorii și studenții universităților sau colegiilor. Un depozit instituțional poate oferi un set de servicii de organizare, acces, diseminare sau preservare digitală. În acest cadru bibliotecile pot juca un rol important privind constituirea și menținerea infrastructurii acestor depozite, arhive. Aceasta se datorează faptului că bibliotecile au deja o experiență bogată în gestionează colecțiilor sale, au acumulat destulă experiență în constituirea, organizarea și dezvoltarea colecțiilor. În același timp bibliotecile elaborează diverse instrumente pentru facilitarea acestei activități.

În realitate arhivele instituționale sunt colecții constituite dintr-un singur sau mai multe genuri de produse intelectuale, create în format electronic. Ideea arhivelor instituționale prezintă oportunități mari pentru dezvoltarea bibliotecilor. Fără îndoială, implementarea acestui concept va permite sporirea importanței și a rolului bibliotecilor atât la nivel instituțional, cât și la nivel național sau global.

Ludmila PÂNZARI

Manager, CID „Chișinău”, Biblioteca Municipală „B.P.Hasdeu”

e-RESURSE LA BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P.HASDEU”

e-contents at the Municipal Library „B.P.Hasdeu”

The development of the electronical resources represents a continuation of the computerisation, an additional stage and a decisive one for the extension and diversification of the services offered by the library. Many libraries reacted promptly to the changes imposed by the electronical evolution and use all the opportunities for developing the new services, by creating their own digital contents – web pages or with multimedia contents, often financed by specific programs of digitizing. One of them is the Municipal Library “B.P. Hasdeu”.

Accelerarea dramatică a dezvoltării tehnologiilor informaționale și comunicaționale în ultimii ani a fost un impuls pentru începutul procesului de tranziție de la societatea industrială la cea informațională. Dezvoltarea noilor tehnologii informaționale și comunicaționale oferă imense oportunități pentru toate organizațiile și reprezintă o cale alternativă, universală, și pentru unii mai ieftină, de acces și de diseminare a informației.

Bibliotecile – școlare, universitare, publice sau specializate – joacă un rol important în diseminarea cunoștințelor și a experienței umane. Ele sunt locuri ideale, care sunt și vor rămâne deschise și accesibile pentru toți, fiind principalul loc de întâlnire a utilizatorului cu informația. Renovată și revigorată prin investiții tehnologice și răspunzând nevoilor și cerințelor utilizatorilor, biblioteca este deschisă schimbărilor. Computerizate și interconectate, bibliotecile acumulează și utilizează în comun resurse și oferă utilizatorilor săi informația stocată și organizată. Oferind loc cărților, expozițiilor și activităților culturale, biblioteca a câștigat un spațiu nou – virtual, care include documente digitale: versiuni electronice ale cărților (e-books), periodicelor (e-serials), fotografiilor, hărților, sunetului și baze de date electronice locale, create de către cercetători, informaticieni, bibliotecari. Dezvoltarea mediului digital oferă posibilități suplimentare pentru îmbogățirea colecțiilor unei biblioteci, mărind considerabil oferta documentară. Resursele electronice, în același timp, permit compensează lipsa de documente locale. O bibliotecă cu o colecție mică, având acces la Internet, poate furniza utilizatorilor informația necesară, oferind posibilitatea de a face căutări în diverse resurse on-line.

Dezvoltarea resurselor electronice reprezintă o continuare a informatizării, o etapă suplimentară și decisivă pentru extinderea și diversificarea serviciilor oferite de către bibliotecă. Multe biblioteci au răspuns prompt la schimbările impuse de evoluția electronică și utilizează

toate oportunitățile pentru dezvoltarea serviciilor noi, creând conținut digital propriu – pagini web sau un conținut multimedia, de multe ori finanțat prin programe specifice de digitizare. Printre ele se număra și Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”.

Biblioteca s-a implicat în procesul de informatizare, creând și oferind utilizatorilor servicii noi, virtuale. Aceste servicii sunt din ce în ce mai diverse: consultarea catalogului electronic, accesul prin rețea la resursele locale, deschiderea unui cont personal e-mail etc. Plasându-și informația pe web, biblioteca ajută utilizatorii în descoperirea și obținerea informațiilor necesare.

Resursele electronice ale Bibliotecii Municipale „B.P.Hasdeu” sunt constituite din:

- periodice on-line (Bibliopolis, buletinul de specialitate editat de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”);
- selecții de resurse web (informații comunitare și informații practice (link-uri la site-uri din Internet, dicționare, enciclopedii virtuale, adrese ale bibliotecilor, motoare de căutare);
- baze de date locale (catalogul electronic, e-bibliografii, bibliografia Municipiului Chișinău).

Catalogul electronic al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, plasat pe pagina web permite accesul la distanță la resursele bibliotecii pentru diferite categorii de utilizatori care la moment nu pot vizita biblioteca (persoane cu dezabilități, persoane private de libertate etc.). Catalogul electronic, din momentul prezentării pe site-ul bibliotecii, a fost accesat de 27641 ori, în perioada de 3 ani.

Pașii următori în domeniul informatizării, pe care Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” îi va întreprinde, sunt reflectați în Politica de informatizare a bibliotecii (2003-2013), punctul final fiind integrarea în rețeaua Metro.

Andrei SUȘCOV

Șef Centru SIBIMOL, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

**ПРОЕКТ ИНФОРМАЦИОННОЙ ИНТЕГРИРОВАННОЙ
СИСТЕМЫ БИБЛИОТЕК МОЛДОВЫ**

The Integrated Informational System of Moldavian Libraries Project

This article examines the steps of creation of the National Common Catalog with the devided cataloguing on the basys of Integrated Informational System of Moldavian Libraries Project (IISML). They examine the principles and goals of IISML and its peculiarities. They show the IISML architecture and new possibilities for both users and specialists.

Этап I. Создание Национального Коллективного Каталога с разделенной каталогизацией. Варианты изученных существующих электронных каталогов:

<http://www.ccf.fr/bnf.fr> – Catalogue Collectif de France (Виртуальный каталог французских библиотек);

<http://www.sudoc.abes.fr> – Système universitaire de documentation (Централизованный коллективный каталог университетских библиотек Франции);

<http://www.libris.kb.se> – Sweden Union Catalogue (Централизованный коллективный каталог академических библиотек Швеции);

<http://cobiss.izum.si> – Co-operative On-line Bibliographic System and Services (Виртуальный каталог библиотек Югославии);

<http://www.oclc.org> – On-line Computer Library Center (Централизованный мировой каталог).

Варианты построения существующих электронных каталогов:

Центральный: все записи хранятся в центральном каталоге, откуда при запросе экспортируются в локальные базы данных. Каталогизация происходит в режиме он-лайн в центральной базе данных. Все участвующие библиотеки используют одинаковые правила каталогизации.

Плюсы: практически исключена дублетность, быстрое время поиска, запись создается только однажды и затем используется всеми участниками, читателю легко сориентироваться в возвращенном результате поиска.

Обязательные требования: постоянная связь с центральной базой данных, все каталогизаторы должны использовать одинаковые правила каталогизации.

Виртуальный: все записи хранятся в локальных базах данных. При одновременном поиске используется стандарт (в большинстве случаев) Z39.50, который позволяет получить и структурировать пользователю информацию со всех баз данных, включенных в данный виртуальный каталог.

Плюсы: каждая библиотека создает свою базу и отвечает только за ее содержимое.

Минусы: запрос по каждой базе отдельно никогда не совпадает с запросом выданным общим каталогом, читателю тяжело сориентироваться в возвращенном

результате поиска (в большинстве существующих каталогов), одинаковые записи создаются многократно и используются только конкретной библиотекой.

Каковы основные принципы СИБИМОЛ? Любой пользователь сети Интернет будет иметь доступ к любой информации, расположенной на сайте СИБИМОЛ, будь то информация о документах или об используемых стандартах при каталогизации. Также пользователь будет иметь доступ к создаваемой реферативной сети «Библиотекарь отвечает на вопросы», которая будет доступна в режиме нон-стоп и будет создаваться как для нужд пользователя, так и профессионалов, участвующих в создании СИБИМОЛ.

Какова главная, объединяющая часть СИБИМОЛ? Главной, объединяющей частью СИБИМОЛа является Национальный Коллективный Каталог с разделенной каталогизацией, в котором будут отражены коллекции всех библиотек, принимающих участие в проекте.

Цели СИБИМОЛ:

- Упрощение доступа пользователя к коллекциям и банкам данных библиотек республики с последующей возможностью заказа документа через модуль МБА;
- Создание Виртуальной Библиотеки Молдовы;
- Исключение процессов дуближа при каталогизации;
- Использование новейших стандартов и методов, как для каталогизации, так и для программирования;
- Создание модуля Межбиблиотечного Обмена (МБА);
- Информационное обеспечение модуля ОРАС, которое позволит любому пользователю быстро найти, просмотреть (в случае электронных документов) и заказать необходимые документы.

В качестве мировой премьеры:

- Веб-каталогизация;
- Интегрированная информационная система, созданная на примере живого организма, т.е. позволяющая системе расти и «учиться»;
- Прямой заказ документов из модуля ОРАС, используя поиск и затем несколько последовательных операций;
- Национальный Коллективный Каталог будет работать в «метаболическом» режиме, т.е. любая новая вошедшая библиотека участница будет экспортировать из каталога то, что нужно ей и отдавать новую недостающую

информацию каталогу (импорт и фильтрация через модуль проверки на дублетность);

- Любая сельская библиотека (при наличии обученных каталогизаторов и доступа в Интернет) сможет участвовать в создании Национального Каталога, предоставляя при этом свои коллекции для мирового обзора;
- Национальный Коллективный Каталог включит в себя все библиографические и авторитетные записи, так же как и оцифрованные документы, документы фулл-текст, мультимедиа;
- Записи UNIMARC включают в себя поля блока 9xx, в которые каталогизатор обязательно должен будет добавлять элементы FRBR: «произведение» и «выражение».

Архитектура СИБИМОЛ:

Характеристики НККК. Кооперация библиотек при создании НККК будет базироваться на создании записи «один раз» и последующем многократном использовании записи. Национальный Коллективный Каталог с разделенной каталогизацией будет работать совместно с другими модулями системы СИБИМОЛ и включит в себя следующие типы записей:

- библиографические;
- авторитетные;
- локализационные.

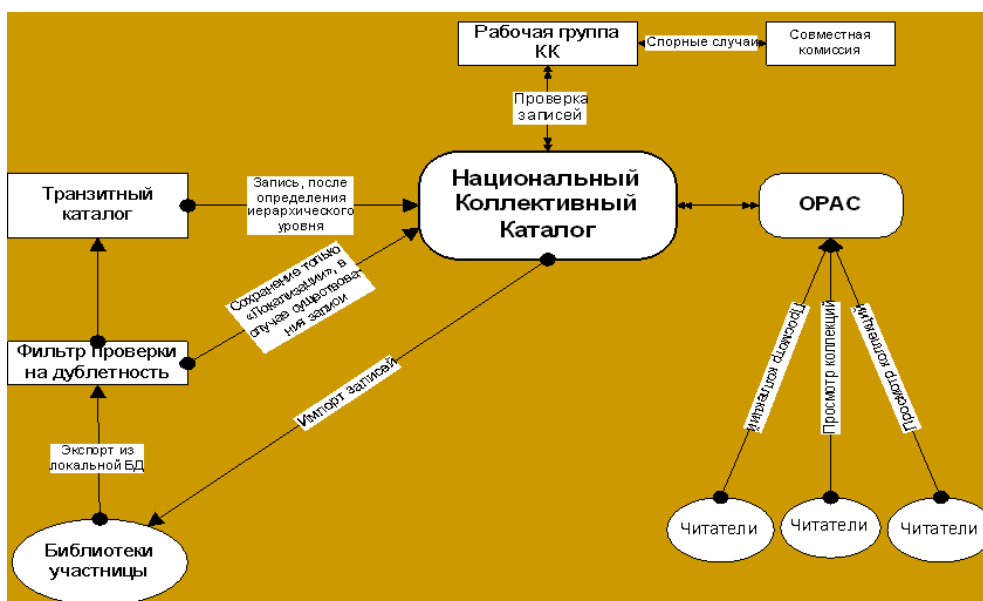
НККК будет единым каталогом, в котором будет производиться создание, контроль и редактирование всех типов записей и в котором будут отражены коллекции всех участвующих библиотек.

Модуль организации НККК. НККК должен удовлетворять некоторым обязательным требованиям:

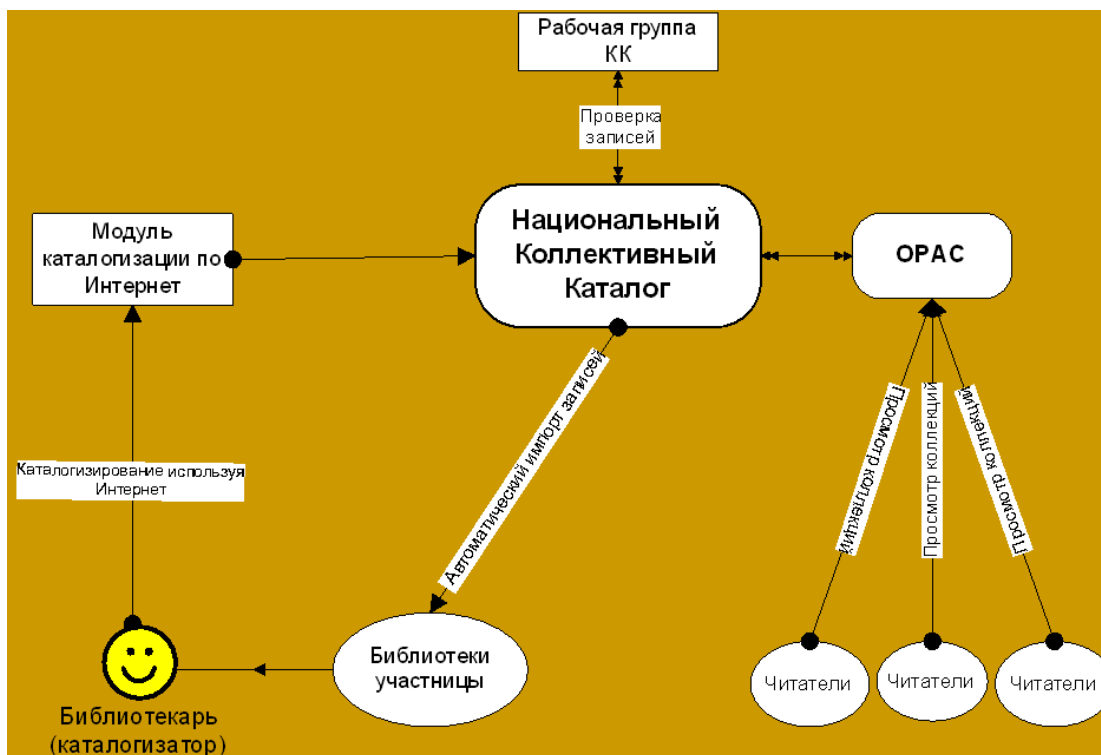
- Унитарные библиографические записи;
- Быстрый доступ к информации;
- Быстрый обмен данными между библиотеками;
- Строгое использование принятых правил каталогизации;
- В качестве отправной точки НККК будет использовать публичного пользователя, т.е. сервисы будут максимально настроены для пользователя.

Как будет реализовываться НККК?

I этап. Создание инициальной базы данных

II этап. Использование веб-каталогизации

Достоинства такого типа функционирования НККК. Выбранный концептуальный вариант имеет следующие преимущества:

1. НККК будет единой базой данных, что позволит теоретически неограниченное количество подключений к серверу, и исключает необходимость покупки лицензий для библиотек участниц.

2. НККК будет расположен на мощном сервере, который позволит хранить все данные в одном месте, а также эффективно администрировать базу данных.

3. Для имплементации НККК нет необходимости в развитой коммуникационной инфраструктуре.

4. Доступ к НККК будет оптимизирован как для читателя, так и для профессионального пользователя, время для поиска необходимой информации будет минимизировано.

5. Любая библиотека, городская или сельская, сможет участвовать в создании Национального Каталога, предоставляя, таким образом, свои коллекции для мирового обзора.

6. Для участия в создании НККК, библиотека должна иметь только обученного каталогизатора и компьютер с доступом в Интернет.

7. Доступ к информации будет реализован 24 часа в сутки и 7 дней в неделю.

Модуль Межбиблиотечного Обмена. Модуль позволит:

1. Прием заказов с АРМ (Автоматизированных рабочих мест) библиотек участниц.
2. Прием заказов от читателей, используя как отправную точку модуль ОРАС.
3. Автоматическое разделение заказов в зависимости от нужд читателя.

Модуль ОРАС. Модуль позволит:

1. Искать, визуализировать (в случае электронных документов), заказывать любые документы из коллекций библиотек-участниц.
2. Модуль ОРАС будет использовать при поиске модель FRBR для более удобного поиска.

Организация менеджмента системы. Для эффективной работы системы при Национальной Библиотеке Республики Молдова были созданы три центра: Центр СИБИМОЛ, занимающийся стратегическим менеджментом и технической поддержкой проекта; Центр Библиографического контроля, занимающийся адаптацией международных стандартов, разработкой правил и методов каталогизации и, отвечающий за качество созданных записей в НККК; Центр по связям с общественностью, отвечающий за связи с читателями и зондированию мнений и предложений для возможного будущего внедрения в систему.

Также были созданы рабочие группы из работников библиотек-участниц: Группа лингвистической поддержки при Центре библиографического контроля, состоящая из каталогизаторов и библиографов, и Группа инженерной поддержки при Центре СИБИМОЛ, состоящая из инженеров и программистов библиотек участниц. Члены данных групп являются ответственными за внедрение проекта в своих библиотеках, каждый в своей области, а также принимают непосредственное участие во всех новых разработках и идеях проекта.

Silvia CIUBREI

Sef Centru de Informare „INFOMEDICA” USMF „Nicolae Testemițanu”

Natalia GOIAN

Doctor, conferențiar universitar, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM

**UTILIZAREA RESURSELOR INFORMAȚIONALE ELECTRONICE
CU PROFIL MEDICAL DE CĂTRE BENEFICIARII CI „INFOMEDICA”,
USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”**

**The use of medical resources at the Informational Ceter of the State Medical and
Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” Library**

Infomedica Literature databases, scientific journals and communication amonga researchers at the electronic level are rapidly developing tools in medicine having a high impact on the daily work of medical community. The paper presents some results about the aspects of using electronic informational medical resources by beneficiaries of the Informational Centre „Infomedica”.

Accesul la baze de date și reviste electronice, comunicarea electronică între cercetători devine ceva obișnuit în viața specialiștilor din domeniul medicinei și farmaceuticii. Dezvoltarea pe care a avut-o Internetul are un impact imens în sporirea cantității de informație pusă la dispoziția specialiștilor din domeniul sănătății. Toate acestea îmbunătățesc accesul la informația medicală electronică la nivel internațional, la instrumente de lucru, la sisteme de pregătire, prezentare și integrare a rezultatelor științifice medicale autohtone în fluxul mondial de date.

În prezent există un spectru extrem de vast de publicații, care formează resursele informaționale electronice cu profil medical, activ utilizate în subdiviziunile info-documentare. Situația creată ne-a sugerat ideea de a efectua o cercetare cu scopul de a determina gradul de utilizare a resurselor informaționale electronice cu profil medical de către beneficiarii Centrului de Informare „Infomedica”, USMF „Nicolae Testemițanu”. Metoda utilizată a fost anchetarea directă a unui eșantion constituit din 100 subiecți, folosind ca instrument un chestionar, care a cuprins 15 întrebări (închise, deschise și mixte), ce au vizat următoarele aspecte:

- date despre beneficiari (ocupația, abilități lingvistice și de utilizare a computerului);
- informații privind frecvența beneficiarilor (cât de des frecventează CI „Infomedica”, cu ce scop utilizează resursele informaționale, cât de bine se isprăvesc în regăsirea informației electronice medicale);
- stabilirea preferințelor beneficiarilor (ce genuri de resurse informaționale electronice utilizează, ce modalități de accesare preferă);
- opiniile utilizatorilor privind avantajele și dezavantajele resurselor informaționale electronice cu profil medical, bariere frecvent întâlnite în accesarea acestora, locul și rolul documentelor digitale în obținerea informației de specialitate.

Majoritatea subiecților au manifestat o atitudine pozitivă față de cercetare, fapt care a sporit încrederea în reprezentativitatea rezultatelor obținute. Dintre cei 100 de beneficiari chestionați 40% au constituit studenți, rezidenți - 20%, doctoranzi - 12%, profesori - 10%, asistenți – 8%, colaboratori științifici - 4%, masteranzi - 3%, medici - 3%. Chestionarul a cuprins o întrebare

vizând frecvența vizitelor la CI „Infomedica”, la care 39% dintre subiecți au răspuns - zilnic, 35% - de 2-3 ori în săptămână, 21% - 2 ori în lună, 5% cel puțin o dată în lună.

Privind abilitățile lingvistice ale beneficiarilor, 93% dintre subiecți au indicat că cunosc limba rusă, 45% - limba franceză, 30% - limba engleză, 22% franceza și engleza, 3% germana și spaniola.

În ceea ce privește abilitățile de utilizare a computerului, s-a constatat că 20% beneficiari utilizează la nivel avansat, 56% - mediu, 22% - incipient și 2% - nu au deprinderi de lucru.

La întrebarea „*Dvs utilizați resurse informaționale electronice cu profil medical?*”, 100% din subiecți au afirmat (*da*) că utilizează.

Răspunsurile beneficiarilor denotă scopul utilizării resurselor informaționale electronice cu profil medical: cea mai mare parte a subiecților (64%) accesează informația electronică cu scop didactic, 29% - științific, 7% - informare și comunicare. Beneficiarii au specificat că utilizează serviciile de poștă electronică, chat-ul, diverse liste de discuții pe specialități, forumuri interactive între specialiști, care le permit să comunice și să se consulte între ei. Resursele informaționale electronice cu profil medical sunt utilizate de către beneficiari de sine stătător într-o proporție de 66,4%, iar 33,6% susțin că în procesul de regăsire a informației medicale se isprăvesc doar cu ajutorul personalului de serviciu. Aceste rezultate sugerează nevoia de instruire continuă a beneficiarilor CI „Infomedica” în utilizarea resurselor informaționale electronice de profil.

Ca formă de informare și documentare, beneficiarii au optat pentru informarea prin intermediul revistelor de specialitate - 38%, 29% au desemnat Web site-urile, 20% - bănci și baze de date, biblioteci electronice, 13% - utilizează cărți și cataloage electronice ale bibliotecilor.

La întrebarea privind modalitatea de accesare a resurselor informaționale electronice medicale, off-line (CD, DVD) sau on-line (Internet), un coeficient important dintre beneficiarii investigați au selectat Internet-ul (83%), iar 17% preferă accesul la informația pe CD și DVD.

La întrebarea „*Ce baze de date cu profil medical utilizați?*”, respondenții au menționat că utilizează Medline/Pubmed, OVID Medline, TOXLINE, MedlinePlus, Medscape, iar 33% dintre beneficiari au invocat că nu utilizează baze de date cu profil medical. La cele mai frecvent utilizate resurse informaționale electronice cu profil medical s-a înregistrat următorul clasament: PubMed, OVID – 26%, British Medical Journal – 24%, HINARI – 23%, Biomed central – 20%, Free Medical Journals, FreeBooks4Doctors – 18%, The Merck Manuals – 17%, Thieme-connect – 16%, eMedicine – 14%, Consilium Medicum – 12%, PubMed Central – 7%, EBSCO – 5%.

S-a solicitat opinia beneficiarilor privind avantajele și dezavantajele resurselor informaționale electronice cu profil medical. La avantajele am obținut următoarele rezultate: pentru operativitatea selectării și copierii informației s-au pronunțat – 96% subiecți, viteza maximă de regăsire a informației – 91%, prezența articolelor full-text – 88%, valoarea informației – 84%, volumul mare de informație – 76%, prezența abstractelor - 34%, spectrul larg de chei de acces – 29%, interfața agreabilă – 26%, organizarea optimă a informației – 21%, posibilitatea de a contacta autorii în scopul obținerii informației suplimentare – 8%. La alte avantaje s-au înregistrat următoarele păreri: *acces la noutăți medicale* – 12%, *link-uri la alte surse medicale* – 9%, *utilizarea literaturii medicale curente* - 7%, *acces la cercetări științifice recente din domeniu pe plan internațional* – 4%, *discuții on-line* – 2%, *accesarea informației imediat după ce a fost lansată* – 1%.

Beneficiarii investigați au considerat drept dezavantaje ale resurselor informaționale electronice: numărul minim de articole full-text – 56%, majoritatea informației este în limba engleză – 33%, nu toate articolele conțin abstract – 27%, imposibilitatea de a apela la documentul primar – 18%. La alte dezavantaje s-au semnalat: *puțină informație în limba română* – 25%, *informația de valoare costă scump* – 13%, *lipsa informației medicale specifice țării noastre* – 7%, *multe articole științifice sunt accesibile contra plată* – 6%, *necorespunderea informației cu tema cercetată* – 4%, *multe adrese și puțină informație de valoare* – 2%.

Mulți dintre beneficiari au menționat că nu au întâlnit bariere în accesarea resurselor informaționale electronice cu profil medical (62%), dar s-au înregistrat și câteva obstacole: *lipsa informației la temă* – 23%, *traficul supraîncărcat* – 12%, *informația bună costă bani buni* – 10%, *lipsa de experiență în căutarea informației* – 5%, *insuficiența de timp pentru căutarea informației* - 2%.

Răspunsurile la întrebarea „Care este locul și rolul resurselor informaționale electronice în obținerea informației de specialitate” au determinat următoarele: 88% au accentuat că resursele electronice au un rol moderat în informarea lor profesională; utilizarea resurselor electronice în activitatea practică, în procesul de studiu și cercetare contribuie la optimizarea activității medicale; pentru a fi utilă, informația medicală trebuie să fie relevantă pentru activitatea practică, validă și accesibilă.

Unele rezultate ale sondajului au fost verificate și comparate cu ajutorul statisticii lunare a beneficiarilor Centrului de Informare „Infomedica”. S-a efectuat analiza datelor statistice din bazele de date: „Utilizatori Internet” și „Utilizatori ai bazelor de date medicale”. Evaluarea statistică a datelor „Utilizatori Internet” a furnizat indicatori cantitativi privind utilizarea resurselor informaționale electronice medicale în Internet. S-a stabilit că aceste resurse sunt

utilizate de către toate categoriile de beneficiari: studenți – 74%, cadre didactice – 10%, rezidenți – 7%, doctoranzi – 4%, colaboratori științifici – 3%, medici - 1%, masteranzi – 1%. Un studiu comparativ prezintă ponderea utilizării bazelor de date cu profil medical de către diferite categorii de beneficiari: doctoranzi – 37%, cadre didactice – 25%, medici – 15%, rezidenți – 13%, studenți – 10%.

Analiza informațiilor obținute în urma sondajului și a datelor statistice, atestă o creștere exponențială a numărului de utilizatori ai resurselor informaționale electronice cu profil medical. Rezultatele studiului au demonstrat că există o tendință de creștere a utilizării resurselor informaționale medicale în procesul didactic și științific, în reciclarea și dezvoltarea profesională a specialiștilor din domeniul sănătății.

Totodată, trebuie găsite noi tehnici și metode care vor optimiza utilizarea acestor genuri de documente de către beneficiari. Accentul trebuie pus pe instruirea continuă a beneficiarilor în utilizarea eficientă a documentelor digitale și asigurarea accesului la cele mai variate genuri de resurse informaționale electronice cu profil medical.

Adriana ARDELEANU, Veronica BABENCU, Natalia MITILIUC

Biblioteca Centrală Universitară

Liubovi KARNAEVA, Rodica POPOVSCHI

Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM

UTILIZAREA BAZELOR DE DATE EBSCO: IMPEDIMENTELE DE ACCESARE

The use of EBSCO databases: impediments for access

The paper approaches the issue of the existing obstacles in the EBSCO databases usage within the Central Library of Moldova State University. The authors establish three types of obstacles: obstacles related to the digital informational resources quality; obstacles related to the users awareness about the possibility to access certain resources within the institution; obstacles related to the level of the users information literacy. Results are based on a survey of a sample of 156 students and faculty staff of the Moldova State University.

La etapa actuală utilizarea resurselor informaționale electronice devine o preocupare primordială a bibliotecilor. Acest fapt este determinat, pe de o parte, de existența unui impunător număr de documente electronice stocate pe Internet, atât originale, cât și variante digitale ale

edițiilor tipărite, pe cât și de caracteristicile tentante ale acestora din perspectiva stocării și utilizării lor, iar pe de altă parte, de misiunea bibliotecii - asigurarea accesului larg al beneficiarilor la resursele informaționale globale, lucru absolut irealizabil numai prin intermediul propriilor colecții.

Piața resurselor informaționale electronice oferă diverse posibilități de achiziții și acces, bibliotecilor revenindu-le alegerea strategiilor de completare a colecțiilor și asigurarea accesului la resursele electronice. Una din cele mai eficiente modalități este utilizarea corporativă a resurselor electronice – prin consorțiu, determinată în primul rând de facilitățile financiare, cheltuieli minime pentru fiecare membru, acces maxim.

La rândul ei, utilizarea resurselor electronice schimbă și paradigma activității bibliotecilor, accentul deplasându-se de pe procesul de servire spre organizarea accesului la informație.

Un pas important în organizarea accesului la informație este eliminarea impedimentelor de accesare a resurselor informaționale electronice.

Referindu-ne la impedimente, am propune divizarea lor în trei categorii care sunt determinate de cele trei elemente participante la procesul de comunicare informațională: resursele informaționale electronice, subdiviziunea infodocumentară, beneficiarii.

Astfel, am putea determina ca impedimente de accesare a resurselor electronice următoarele :

- ✓ impedimente ce țin de calitatea resurselor informaționale electronice (relevanța, forma de prezentare a informației, interfața, posibilitățile de regăsire a informației ș.a.);
- ✓ impedimente ce țin de cunoașterea posibilității de accesare a resurselor electronice în instituția dată (promovarea resurselor electronice prin diferite forme);
- ✓ impedimente ce țin de abilitățile beneficiarilor (abilități de lucru la calculator, lingvistice, de regăsire a informației ș.a.).

Cercetarea efectuată la Biblioteca Centrală a Universității de Stat a avut drept scop depistarea impedimentelor mai frecvent întâlnite de utilizatori, în vederea elaborării unei strategii de depășire a acestora.

Ca metodă de colectare a datelor a fost utilizat chestionarul. Eșantionul a fost constituit din 151 respondenți, 28 profesori și 123 studenți de la facultățile: Științe Economice, Litere, Limbi și Literaturi Străine, Fizică, Chimie și Tehnologii Chimice, Biologie și Pedologie, Asistență Socială, Sociologie și Filosofie, Istorie și Psihologie, Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Jurnalism și Științe ale Comunicării, Drept.

Rezultatele cercetării ne-au permis să scoatem în evidență prezența în mod special a impedimentelor ce țin de cunoașterea posibilității de accesare a resurselor electronice în instituția dată. Astfel 53% din respondenți au declarat că nu accesează bazele de date EBSCO anume din această cauză (Figura 1).

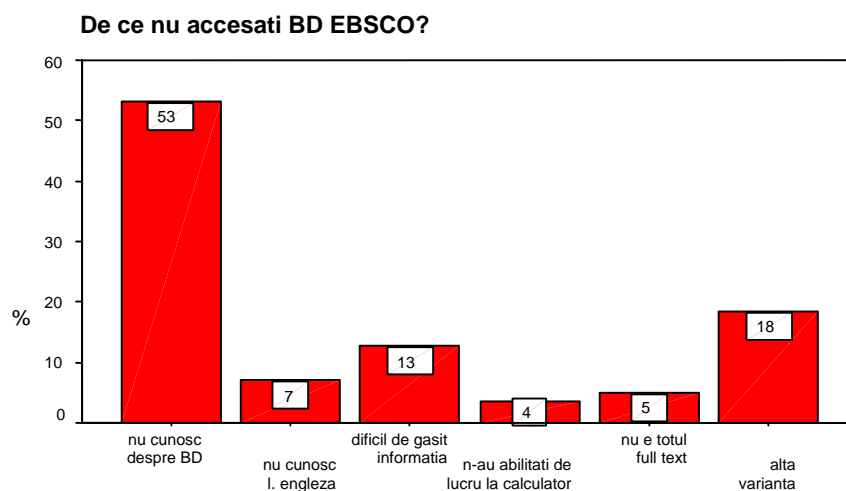

Figura 1. Cauzele neaccesării bazelor de date EBSCO

La BCU s-au utilizat anumite modalități de informare a beneficiarilor despre posibilitatea accesării bazelor de date EBSCO - lecții pentru studenți, anunțuri, inclusiv pe pagina Web a Centrului de Tehnologii Informaționale a USM, dar se pare că acestea sunt insuficiente, devenind tot mai pregnantă necesitatea utilizării și altor forme alături cu cele practicate.

În acest context, cercetarea ne-a oferit posibilitatea să stabilim, că sursa principală de obținere a informației despre resursele bibliotecii pentru studenți o constituie profesorii. Astfel, 59% dintre studenții respondenți au declarat că anume astfel obțin informațiile despre achizițiile și serviciile bibliotecii. Deci, se pare că eforturile de promovare trebuie orientate anume spre profesori, fapt care va duce la difuzarea informației despre aceste baze de date și în rândul studenților.

Rezultatele cercetării ne-au sugerat, la fel, prezența obstacolelor ce țin de abilitățile beneficiarilor privind accesarea resurselor informaționale electronice. Dintre cei, care accesează bazele de date EBSCO, 53% au menționat că au nevoie de asistență în procesul de regăsire a informației. Biblioteca trebuie să fie tot mai preocupată de fenomenul formării culturii informaționale, devine vădită necesitatea diversificării metodelor de instruire a beneficiarilor în scopul înarmării lor cu cunoștințele și abilitățile necesare pentru orientarea în spațiul resurselor

informaționale electronice. Biblioteca își va valorifica pe deplin resursele numai având utilizatori instruiți din acest punct de vedere. Pe lângă problemele de utilizare a bazelor de date menționate mai sus, utilizatorii au mai remarcat că nu cunosc limba engleză, 7% dintre respondenți au menționat că nu accesează bazele de date EBSCO anume din acest motiv.

Referindu-ne la preferințele beneficiarilor în ceea ce privește modul de accesare, analiza statisticii bibliotecii ne-a demonstrat predilecția spre opțiunea de accesare on-line a bazelor de date. Din momentul obținerii accesului la bazele de date EBSCO prin Internet, modalitatea de accesare off-line a devenit mai puțin utilizată.

Astfel, în baza celor expuse mai sus, putem constata, că depășirea impedimentelor de accesare a bazelor de date EBSCO în cadrul BCU ar trebui să se axeze în mod special pe diversificarea modalităților de promovare prin elaborarea și editarea pliantelor, precum și utilizarea mai intensă a metodelor de informare a profesorilor despre resursele și serviciile bibliotecii, aceștia devenind niște promotori ai resurselor bibliotecii.

Un alt pas ar fi revizuirea modalității de asigurare a accesului la bazele de date de la filialele BCU, care sunt amplasate la distanță de campusul central universitar.

În vederea asigurării utilizării eficiente a resurselor electronice, inclusiv a bazelor de date EBSCO, este necesară modificarea conceptului de instruire a beneficiarilor sub aspectul cultivării abilităților de utilizare a resurselor electronice.

Dan MARINESCU

Director, IME România

MARKETINGUL RESURSELOR ELECTRONICE: STUDIU DE CAZ

Marketing electronic resources

The implementation of a digital library does not mean only the acquisition of hardware and the implementation of software. An authentic digital library must be built on the basis of a strategy that includes many other aspects which have to be prepared in due time. There are needed new instruments for work because the products offered to the public are new. Sociological and marketing studies are also needed.

1. Informația. Informația există pe mai multe tipuri de suporturi: tradiționale sau moderne. Informația pe suporturi moderne este denumită:

- electronică (denumire cu conotații mecanice);
- virtuală (concept ce induce ideea incorectă de inexistență fizică ci numai posibilă);
- digitală (termenul care ni se pare mai potrivit; descrie modul de reprezentare a datelor, suportul fizic).

Este necesar de a sublinia distincția între **digitizat** și **digital**:

- digitizat (doar trecută pe alt suport, doar schimbare de suport);
- digitală (schimbare structurală; informația este atomizată, rafinată și poate fi regăsită la nivelul elementelor constitutive; în texte se poate căuta la nivel de caracter, în filme se poate vizualiza cadru-cu-cadru).

Abordările **marketingului informațional** pot fi:

- academice, teoretice – țin de domeniul științei marketingului și a biblioteconomiei;
- pragmatice – țin mai mult de aspectele concrete de business.

Sursele de unde poate proveni astfel de informație sunt:

- Rețea distribuită de informare bibliografică;
- Catalog Colectiv Multimedia;

Exemple:

Republica Moldova: SIBIMOL;

România: CCN & BD (Catalog Colectiv Național & Bibliotecă Digitală); BJ Brăila are toată bibliografia școlară; BJ Sălaj are informația din presa locală etc.

2. Surse de informație de marketing. La nivel local fiecare bibliotecă poate să consulte baza de date de marketing construită în baza activității din propria instituție.

La nivel național, spre exemplu în SIBIMOL, abordarea este de o altă amploare. Informația disponibilă în SIBIMOL va fi de multiple tipuri:

- bibliografică (etapa I);
- multimedia și full-text (Memoria Moldovei) etc.

3. Standardizare

Cheia succesului în acest caz este ofertarea de produse standardizate. Așa cum se face deja Bibliografia Națională, care standardizează producția de carte la nivel național, tot după acest model trebuie construite și alte **produse informaționale**.

Exemple de produse standardizate:

- SIBIMOL este 100% UNIMARC, deci conține și implementare completă de tezaur multilingv;
- va conține și o implementare a termenilor tematici RAMEAU traduși;

- în interiorul tezaurului termenii traduși și originali sunt conectați între ei, așadar un utilizator va putea căuta introducând subiectul dorit în limba engleză și va regăsi lucrări catalogate folosind lista de termeni tematici traduși (română, rusă).

Bibliografia Națională organizată astfel devine mult mai vandabilă în Occident.

4. Baza de date de marketing

Măsurarea impactului se face cu ajutorul indicatorilor de performanță. Aceștia se regăsesc în *Registrul de evidență a activităților de bibliotecă*.

Se măsoară și sunt relevante:

- vizite la bibliotecă;
- grad de satisfacere cititori;
- număr de cititori (înscriși/activi);
- frecvența.

Datorită introducerii noilor metode de informare (on-line) noțiunea de frecvență (accesare a resurselor bibliotecii) trebuie redefinită. La evenimentele tradiționale care definesc un „eveniment” de frecvență (împrumut, descărcare, rezervare, înscriere) trebuie adăugate și evenimentele de un nou tip, ce se petrec prin vizitarea electronică a bibliotecii (accesare pagini site bibliotecă, accesare catalog on-line bibliotecă).

Controlul și monitorizarea accesărilor sunt mult mai subtile și se pot opera la un nivel mai profund. Se pot contoriza într-o bază de date de marketing informațional:

- câte pagini au fost accesate;
- care pagini au fost accesate;
- cât timp (secunde) a fost accesată fiecare pagină;
- câte lucrări (unități bibliografice) au fost accesate;
- care lucrări au fost accesate;
- cât timp (secunde) a fost vizualizată descrierea fiecărei lucrări;
- ce căutări au fost lansate cu cea mai mare frecvență.

Cele mai importante și relevante valori care pot fi stocate în baza de date de marketing sunt prezentate, în cele ce urmează, defalcate pe **categorii**.

TIMP

informați specializate:

- cât timp a avut pe ecran fiecare utilizator, fiecare pagină accesată
 - o pagini (ecrane) de ajutor (HELP al sistemului);
 - o pagini (ecrane) de regăsire informații bibliografice (CĂUTARE);
 - o pagini (ecrane) de detalii bibliografice (INFORMARE);

informații generale:

- cât timp s-a consumat pentru logare la sistem;
- raport de timp între INFORMARE efectivă și CONSULTANȚĂ pentru utilizarea sistemului (mesaje de HELP, informații solicitate de la bibliotecar).

Astfel se pot evalua rapoartele de utilizare pentru diferitele zone ale sistemului:

- HELP (cât timp se consumă cu simpla consultare a metodelor de utilizare a sistemului);
- CĂUTARE (cât timp se consumă cu procedurile intermediare de accesare a datelor din sistem);
- INFORMARE (cât timp se consumă cu procesul efectiv de informare).

Aceste valori pot spune foarte mult despre produsul informativ oferit cititorilor (biblioteca digitală). Un raport de timp mare pentru HELP poate însemna că sistemului îi lipsește CLARITATEA. Un raport mic înseamnă că sistemul este intuitiv și orientat către metode simple de utilizare.

În aceeași manieră se pot interpreta datele din celelalte două categorii pentru a evalua eficiența procedurilor folosite pentru REGĂSIREA datelor (interfața grafică prietenoasă sau nu, viteză bună de răspuns a bazei de date sau viteză slabă, grad de claritate în metoda de prezentare a detaliilor bibliografice etc.).

TRASEU

În baza de date de marketing se pot stoca traseele urmate de cititori în sistem, adică momentul și locul din site unde s-a produs un eveniment (click, introducere de la tastatură etc.). Astfel se pot controla tipurile de operațiuni și gradul lor de utilizare:

- afișare detalii unități bibliografice;
- salvare seturi de înregistrări;
- imprimare (pe hârtie) înregistrări;
- salvare/export (în fișier) a datelor bibliografice.

De asemenea, se poate constata de câte ori a fost folosită funcția BACK de întoarcere la pagina anterior afișată de Browser.

Astfel se evaluează în mod profesional EFICIENȚA sistemului de bibliotecă digitală.

FEED-BACK

Metodă directă de chestionare a utilizatorilor și de constituire a bazei de marketing. În paginile reprezentative al site-ului se pot plasa teste de feed-back (de tipul: „Cum apreciați calitatea informațiilor oferite?”, „Ce altceva ați dori să găsiți în această pagină?” etc.).

Inserarea de astfel de zone trebuie făcută cu discernământ, discret și neagresiv. De asemenea este recomandată informarea utilizatorilor cu privire la scopul colectării acestor informații și trebuie lăsat la opțiunea acestuia să poată activa/dezactiva aceste mini-chestionare.

Este de reținut că o bună parte din utilizatori de astfel de servicii este constituită din utilizatori comunicativi care participă la astfel de mini-chestionare. De asemenea, este de reținut că un eșantion reprezentativ este de circa 1% și chiar mai puțin din totalul populației evaluate, așadar este suficient ca în categoria de utilizatori dispuși să participe la chestionare să fie un procent atât de mic din total.

5. Interpretare. Datele colectate în etapa anterioară vor trebui, în mod obligatoriu, interpretate din punct de vedere sociologic pe baza unor studii aprofundate și pertinente.

Mini-chestionarele descrise anterior vor trebui să măsoare ceea ce stabilesc aceste studii sociologice.

Metodele sunt cele tipice ale chestionarului sociologic și se pot regăsi în bogata literatură de specialitate.

6. Informații cu caracter personal. Prin constituirea bazelor de date de marketing se poate ajunge la stocarea și utilizarea de informații cu caracter personal ce trebuie procesate în acord cu legile în vigoare.

Spre exemplu, baza de date cu cele mai frecvente căutări poate constitui o listă de marketing pentru edituri. Astfel această informație colectată de biblioteci poate fi valorificată către clienții potențiali (producătorii de carte). Trebuie însă consultată cu atenție legislația în vigoare și în mod cert cititorul trebuie înștiințat că activitatea sa în sistem este monitorizată și servește scopului de a îmbunătăți serviciile oferite de bibliotecă. Cititorul poate fi pus să opteze dacă este de acord sau nu cu deciziile de rigoare privind accesul la sistem.

7. Concluzii. Implementarea unei biblioteci digitale nu înseamnă numai achiziționarea de hardware și implementarea de software. O bibliotecă digitală veritabilă trebuie construită pe baza unei strategii care include multe alte aspecte ce trebuie pregătite din timp.

Sunt necesare noi instrumente de lucru deoarece produsele oferite publicului sunt noi. Sunt necesare studii sociologice și de marketing.

Scopul este evaluarea produselor informaționale. Astfel se obține valoarea adăugată a acestora (value added). Este o mare diferență între o colecție de descrieri bibliografice despre care nu avem decât informații **cantitative** (câte sunt, chiar dacă pe domenii etc.) și nu **calitative**. În colecția pentru care calitatea este măsurată, înregistrările bibliografice nu mai au importanță egală. O înregistrare bibliografică poate fi mai importantă sau mai puțin importantă decât o alta,

nu mai există egalitarismul descrierii cantitative. Acest tip de informație este informația de marketing informațional care permite elaborarea coerentă de strategii.

Însăși procedura de control al produselor informaționale, așa cum a fost schițată în prezentul articol, chiar fără a ține seama în mod direct de semnalele obținute, înseamnă obținerea unui nou produs. Un produs CONTROLABIL la nivel subtil.

Vă urez o bibliotecă digitală sub control!

Elena BOLGANSCHI

Director, Biblioteca USMF „Nicolae Testemițanu”

Silvia CIUBREI

Șef Centru de Informare „Infomedica”, USMF „Nicolae Testemițanu”

Natalia GOIAN

Doctor, conferențiar universitar, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională USM

**RESURSE INFORMAȚIONALE ELECTRONICE UTILIZATE ÎN PROCESUL
DE SERVIRE INFORMAȚIONALĂ A BENEFICIARILOR
BIBLIOTECII USMF „NICOLAE TESTEMIȚANU”**

**Electronic informational resources used for informational services of the users
of the State Medical and Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” Library**

The paper reflects the results of a research, obtained from the analysis of the cumulated answers through the used questionnaire, concerning the utilization of electronic informational resources in the process of informational service of beneficiaries of the the State Medical and Pharmaceutical University „Nicolae Testemitanu” Library.

Una din direcțiile prioritare ale bibliotecii este crearea fondului informațional necesar proceselor educațional și de cercetare desfășurat în universitate. Fondul informațional stă la baza servirii informaționale a beneficiarilor și de calitatea lui depinde nivelul satisfacerii necesităților de informare ale acestora. Satisfacerea necesităților de informare ale beneficiarilor la un nivel înalt impune o calitate superioară a servirii informaționale. Eficiența serviciilor de informare prestate de bibliotecă se realizează prin intermediul noilor tehnologii informaționale, oferind acces la bănci și baze de date, biblioteci și cataloage digitale, cărți și reviste stocate pe diverse medii electronice. Analiza practicii internaționale, demonstrează că utilizarea resurselor

informaționale electronice constituie una din direcțiile principale în activitatea bibliotecii contemporane.

Biblioteca USMF „Nicolae Testemițanu”, în colaborare cu CI „Infomedica” și Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, au efectuat o cercetare axată pe utilizarea resurselor informaționale electronice de pe poziții profesionale și anume folosirea acestor genuri de documente de către bibliotecari – drept instrumente eficiente de informare și documentare moderne în procesul de servire informațională a beneficiarilor. La începutul lunii septembrie a anului 2004, s-a realizat un sondaj sociologic, utilizând metoda anchetei cu ajutorul chestionarului. Chestionarul a cuprins 13 întrebări, 6 din ele fiind de tip închis (cu variante de răspuns deja formulate) și 7 de tip deschis, solicitând sugestii de la subiecții chestionați. Eșantionul a inclus 7 bibliotecari din serviciul Bibliografie și Informare Documentară, care oferă servicii de informare bibliografică și documentară beneficiarilor bibliotecii, ținând cont de necesitățile de informare și interesele lor profesionale.

Analizând rezultatele sondajului, s-a constatat care sunt genurile resurselor informaționale electronice utilizate de către bibliotecari în procesul de servire informațională a beneficiarilor: 100% din subiecții chestionați accesează bănci și baze de date, cataloage electronice, reviste electronice, WWW; 57,2% - optează pentru biblioteci și ediții de referință electronice (dicționare, enciclopedii, îndrumare); 42,9% - dau preferință cărților electronice.

La întrebarea „*Cât de des apeleți la resursele informaționale electronice în procesul de servire informațională a beneficiarilor?*”, 85,8% au afirmat că zilnic și 14,3% - de 3 ori în săptămână.

La întrebarea „*Preferați să accesați resurse informaționale electronice în regim on-line sau off-line?*”, 71,5% din subiecții chestionați dau preferință regimului on-line și 28,6% optează pentru ambele. Aceasta denotă că preferința bibliotecarilor se îndreaptă în special către utilizarea resurselor informaționale din Internet, deoarece colecția de CD-uri deținute de bibliotecă nu este impunătoare.

Sondajul a permis stabilirea raportului dintre utilizarea resurselor electronice și a celor pe suport tradițional în procesul de servire informațională a beneficiarilor: 85,8% dintre subiecți au indicat resursele electronice și 14,3% au optat pentru documentele tradiționale. S-a specificat că odată cu implementarea sistemului automatizat de bibliotecă Q-Series și substituirea operațiunilor manuale de găsire a informației cu catalogul electronic, a sporit eficiența exploatării resurselor informaționale locale, contribuind în final la îmbunătățirea calității servirii informaționale.

Răspunsurile la întrebarea „*Ce tipuri de baze de date utilizați în servirea informațională a beneficiarilor?*” au oferit următoarele informații: 71,5% accesează baze de date documentografice (bibliografice, referative), full-text și obiectografice; 28,6% utilizează numai BD documentografice și full-text. Din răspunsuri a rezultat că cele mai des utilizate baze de date în practica de zi cu zi sunt: MEDLINE/PubMed, OVID/Medline, MedlinePlus, Toxline, Toxnet, AIDSline, Cancerlit.

Referitor la genul revistelor electronice utilizate, răspunsurile bibliotecarilor denotă că cele mai frecvent solicitate sunt revistele full-text – 85,8% și doar 14,3% - revistele electronice referative.

Cheia unei căutări eficiente este de a cunoaște care sunt sursele ce oferă informații valoroase, de încredere și relevante. Cele mai eficiente resurse informaționale electronice utilizate în servirea informațională a beneficiarilor au fost considerate: OVID Medline, MEDLINE/PubMed, Medscape, Cochrane Library, HealthGate, US National Library of Medicine, Biomed central, HINARI, PubMed Central, British Medical Journal, World Health Organization, eMedicine, The Merck Manuals, Consilium Medicum, Free Medical Journals, FreeBooks4Doctors.

Răspunsurile la o altă întrebare au furnizat date privind problemele cu care se confruntă bibliotecarii în accesarea resurselor informaționale electronice: 85,8% dintre subiecți au specificat că deseori accesul la informație prin canalele de telecomunicații este dificil din motive tehnice sau economice: probleme de conexiune, viteza mică de transfer a informației, vizualizarea unor documente necesită programe auxiliare, numeroase resurse sunt accesibile în rețea contra cost, multe resurse necesită înregistrare, solicitând timp suplimentar pentru accesare; 28,6% au semnalat că, deși cantitatea de informație medicală este imensă, există și suficiente surse care nu corespund calității necesare.

Conform opiniilor bibliotecarilor, principalele avantaje ale resurselor informaționale electronice în servirea informațională a beneficiarilor sunt: actualitatea, veridicitatea, originalitatea informației, plenitudinea, diversitatea resurselor informaționale, spectrul larg de chei de acces, organizarea optimă a informației, operativitatea selectării și copierii informației, etc.

Specialiștii afirmă că unul din dezavantajele utilizării resurselor informaționale electronice este costul sporit al acestora. Astăzi, când piața informațională este inundată de resurse informaționale electronice, devine imposibil pentru specialiștii din sfera informațională și documentară să cunoască și să consulte toate documentele digitale, iar biblioteca nu are posibilități de a asigura accesul la toate resursele informaționale existente. Ca urmare a acestei explozii informaționale, biblioteca, utilizând rațional mijloacele financiare, este factorul decisiv

în selectarea și asigurarea accesului la cele mai relevante resurse electronice de profil, care vor răspunde operativ și cu exactitate la necesitățile de informare ale beneficiarilor.

Biblioteca USMF „Nicolae Testemițanu” deservește un contingent de beneficiari din domeniul medical și farmaceutic cu necesități de informare bine definite. Modernizarea învățământului medical și alinierea lui la standardele europene influențează în mare măsură necesitățile de informare ale beneficiarilor, acestea devenind tot mai diverse și mai dinamice, fiind condiționate de modificările programelor de studii și actualele probleme științifice din domeniul sănătății.

La întrebarea „*Considerați că biblioteca are acces la suficiente resurse informaționale electronice pentru a satisface necesitățile de informare ale beneficiarilor?*”, subiecții studiului au specificat că, în prezent, biblioteca asigură accesul off-line cât și on-line la resurse informaționale electronice cu profil medical, dar acestea nu sunt suficiente pentru a satisface totalmente necesitățile de informare ale beneficiarilor. Biblioteca lucrează în direcția dezvoltării colecției electronice de documente și asigurării accesului la resursele informaționale din domeniu.

Referitor la dezvoltarea colecției de documente electronice a bibliotecii, specialiștii au propus următoarele: achiziții noi de documente electronice discrete (CD, DVD); asigurarea accesului la cele mai relevante resurse informaționale electronice cu profil medical în Internet; elaborarea bazelor de date locale disponibile la început la nivel local, apoi plasate în Internet pentru a oferi acces altor instituții de învățământ și de cercetări științifice din domeniul sănătății; crearea paginii Web a bibliotecii, care va contribui la promovarea și facilitarea utilizării documentelor electronice din domeniul medical și farmaceutic.

Rezultatele studiului au demonstrat că resursele informaționale electronice utilizate de către bibliotecari în procesul de servire informațională a beneficiarilor constituie un segment important al colecției Bibliotecii USMF „Nicolae Testemițanu”. Utilizarea resurselor informaționale electronice în procesul de servire informațională a beneficiarilor Bibliotecii USMF „N. Testemițanu” contribuie la satisfacerea diverselor cerințe de informare pentru studiu și cercetare

Strategia de dezvoltare a colecției bibliotecii trebuie să pună accent preponderent pe documentele electronice, datorită numeroaselor facilități pe care le oferă acestea. Eforturile bibliotecii trebuie concentrate, în special, pe optimizarea utilizării resurselor electronice în procesul de servire informațională a beneficiarilor.

Maria VĂTĂMANU

Șef serviciu, Biblioteca ASEM

COOPERAREA INTERBIBLIOTECARĂ ÎN ELABORAREA ȘI UTILIZAREA PRODUSELOR INFORMAȚIONALE

Inter-library cooperation to develop and use informational products

The development of the cooperational relationships is based on the economic factors, that influence directly the efficiency of the libraries' activity. Most of libraries do not have financial resources to extend their collections, to keep up and develop new sectors of activity etc. In this context, it becomes important the establishment of cooperational relationships for the development and common use of the resources.

Cooperarea și utilizarea în comun a resurselor este o bună tradiție în activitatea bibliotecilor. Noile tehnologii au deschis noi posibilități pentru cooperarea și colaborarea bibliotecilor atât la nivel local, cât și la nivel internațional.

Dezvoltarea relațiilor de colaborare se bazează pe factorii economici, care influențează direct eficiența activității bibliotecilor. Majoritatea bibliotecilor duc lipsă de resurse financiare pentru a-și extinde colecțiile, pentru a întreține și dezvolta sectoarele noi de activitate etc. În acest context, devine importantă stabilirea relațiilor de cooperare pentru dezvoltarea și folosirea în comun a resurselor.

Bibliotecile cooperează în mod diferit, utilizând diverse forme și modele. O formă care s-a confirmat în practică în Republica Moldova este consorțiul bibliotecar. Consorțiile eIFL Direct Moldova și TINLIB; proiectele în parteneriat SIBIMOL și INTAS-PERI au demonstrat vitalitatea acestui concept pe parcursul anilor.

În această comunicare vom încerca să conturăm domeniile în care colaborarea și cooperarea este absolut necesară.

Cooperarea în prelucrarea documentelor. Prelucrarea și indexarea documentelor este un proces intelectual complex, bazat pe analiza minuțioasă a conținutului. Acest proces solicită competențe profunde în diverse domenii. Ținând cont de complexitatea și costurile majore ale acestui proces, devine foarte importantă ideea de cooperare, care nu este determinată doar de resursele, care trebuie orientate către scopuri comune, cât de valoarea concepției, bazată pe cunoașterea obiectivelor și realizarea lor.

Efectuând un studiu al abonamentelor la edițiile periodice din câteva biblioteci universitare am constatat, că o bună parte dintre ele abonează aceleași titluri. Am stabilit că

articolele din aceleași seriale se prelucrează, se indexează și se înmagazinează în bazele de date proprii. De exemplu, articolele din revistele: „Contabilitate și audit” sunt prelucrate și înmagazinate în cataloagele electronice de 3 biblioteci; „Агропомышленный комплекс” - de 2 biblioteci. În alte 2 biblioteci 35 titluri de reviste sunt prelucrate concomitent, ambele consumând resurse financiare și umane pentru prelucrarea informațiilor identice. Lipsa politicii de coordonare în activitatea bibliotecilor universitare conduce la neuniformitate în prelucrarea documentelor, consum de resurse etc. Stabilirea obiectivelor și direcțiilor de coordonare în domeniul prelucrării resurselor informaționale ar contribui la realizarea unor sarcini stringente în vederea satisfacerii intereselor beneficiarilor bibliotecilor universitare, la economisirea resurselor și la redirecționarea lor spre alte activități.

Cooperarea în dezvoltarea serviciilor de referință. Un sector de activitate, în care cooperarea trebuie promovată cu insistență, sunt serviciile de referință. Multe biblioteci își revizuiesc această activitate, încercând noi forme mai eficiente. În bibliotecile din străinătate, cele mai populare forme de referințe digitale sunt, în prezent, serviciile prin e-mail și serviciile chat. Referințele prin e-mail, de tipul „întreabă bibliotecarul”, există în unele biblioteci din Republica Moldova, dar ele nu au devenit populare în bibliotecile universitare.

În străinătate au fost lansate o serie de proiecte inovatoare în domeniul serviciilor de referințe digitale, cu scopul de a face informația disponibilă mai rapid și mai eficient, dar și cu scopul de a răspunde unor cereri de informare mai specializate. Un Serviciu de Referințe Digitale, realizat în colaborare și lansat în anul 2000 de către Biblioteca Congresului, a oferit cercetătorilor acest serviciu printr-o rețea digitală internațională fără limite de acces, spațiu și de timp. Diane Nester Kresh, specialist în știința informării, afirmă că acest serviciu combină puterea colecțiilor locale și cunoștințele personalului cu diversitatea și disponibilitatea bibliotecilor și bibliotecarilor din întreaga lume, 24 ore/zi, 7 zile/săptămână, permițând bibliotecilor să se ajute reciproc pentru a-și servi toți utilizatorii, indiferent unde se află aceștia.

Modelul, descris anterior, poate fi implementat și în mediul universitar din Republica Moldova. Bibliotecile, aflându-se la limita resurselor pentru dezvoltarea colecțiilor, promovând acest gen de servicii, vor ajuta atât bibliotecarii, cât și utilizatorii în obținerea informațiilor de înaltă calitate. Ar fi un serviciu necesar celor care își fac studiile la distanță.

Cooperarea în dezvoltarea programelor pentru instruirea utilizatorilor. Schimbarea strategiilor educaționale, realizarea reformelor prevăzute de Procesul de la Bologna, transformările fundamentale, care au loc astăzi la nivelul învățământului superior, nu pot să nu influențeze și activitatea bibliotecilor.

Învățarea, bazată pe resurse informaționale noi, cucerește tot mai mult teren și își dovedește avantajele. Dar, bibliotecarii trebuie să însușească, să conștientizeze că aceasta trebuie să se bazeze pe accesul la toate tipurile de resurse informaționale, tradiționale și moderne, implicându-se activ în acest proces.

Bibliotecarii din sectoarele de referințe din bibliotecile universitare acordă asistență utilizatorilor din propria instituție, dar și studenților din alte universități. Mobilitatea studenților a devenit o realitate, factor în sine benefic. Ei pleacă oriunde după informații, dar majoritatea sunt nepregătiți pentru regăsirea informațiilor, și nu conștientizează că au nevoie de instruire în acest domeniu și că aceste cunoștințe le pot servi oriunde s-ar afla. E cunoscut faptul că în majoritatea bibliotecilor cataloagele electronice funcționează în baza programului TINLIB. Interogarea OPAC-ului n-ar trebui să constituie o dificultate pentru studenții din universitățile Republicii Moldova, ținând cont că bibliotecile își instruesc beneficiarii pe baza aceluiși soft.

În prezent, studenții au nevoie de alt tip de asistență din partea bibliotecarilor, deoarece ei desfășoară tot mai frecvent cercetări independente în OPAC, asumându-și responsabilitatea pentru căutarea informațiilor. Bibliotecarii trebuie să ofere doar cursuri și consultații privind căutarea informației necesare.

În acest context pentru bibliotecile din țara noastră devine foarte importantă cooperarea în activitatea de instruire a utilizatorilor, bazată pe programe proprii, dar care să corespundă standardelor și recomandărilor internaționale.

La nivelul Programului Uniunii Europene Telematica, a fost lansat proiectul „EDUCATE” (Cursuri pentru Utilizatori Finali prin accesul la informație prin intermediul Tehnologiei Comunicării), al cărui obiectiv este să-i sprijine pe studenți, cercetători etc. în dezvoltarea culturii informaționale. În cadrul acestui proiect a fost realizat un instrument, numit INTO INFO. Scopul specific al proiectului EDUCATE a fost să se realizeze un model nou al instruirii utilizatorilor privind selectarea și utilizarea instrumentelor de informare. Se prevede că aceste cursuri se vor baza pe utilizarea Internetului.

Cooperarea bibliotecilor noastre ar facilita realizarea unor adaptări ale experiențelor străine, precum și elaborarea uneltelor competitive în vederea instruirii utilizatorilor. Bibliotecile din Marea Britanie la Conferința Permanentă a Bibliotecilor Naționale și Universitare au propus un set din 7 abilități principale ce țin de cultura informațională, care trebuie să le posede fiecare utilizator. Aceste abilități pornesc de la elementele de bază din domeniul biblioteconomic și al tehnologiei informației. Acestea sunt:

1. Abilitatea de a recunoaște nevoia de informare.
2. Abilitatea de a distinge modalități în care „lipsa” de informare poate fi abordată:

- cunoașterea tipurilor corespunzătoare de resurse, atât tipărite, cât și non-tipărite;
 - selecția celor mai adecvate resurse;
 - abilitatea de a înțelege aspecte care afectează accesibilitatea surselor.
3. Abilitatea de a construi strategii pentru a localiza informația:
- pentru a dezvolta o metodă sistematică adecvată nevoii;
 - pentru a înțelege principiile construirii și generării bazelor de date.
4. Abilități de a localiza și de a accesa informația:
- pentru a dezvolta tehnici de căutare corespunzătoare;
 - pentru a utiliza tehnologiile informației și comunicării, inclusiv rețele universitare internaționale;
 - pentru a utiliza servicii de indexare și rezumate adecvate, indexuri și baze de date de citări;
 - pentru a utiliza metode de informare curentă.
5. Abilitatea de a compara și a evalua informația obținută din diferite surse:
- înțelegerea aspectelor ce țin de autoritate;
 - înțelegerea procesului de recenzare în editarea științifică;
 - extinderea adecvată a informației, care corespunde nevoii de informare.
6. Abilități de a organiza, aplica și a comunica informația altor persoane în modalități corespunzătoare situației:
- să citeze referințele bibliografice în proiecte, teze etc.;
 - să construiască un sistem bibliografic personal;
 - să comunice efectiv, utilizând mijlocul adecvat;
 - să înțeleagă aspectele legate de copyright și plagiat.
7. Abilitatea de a sintetiza și a construi pe baza informației existente, contribuind la crearea de cunoaștere nouă.

Educația pentru cultura informațională este o responsabilitate a tuturor furnizorilor de informație. Este necesară abordarea strategică a instruirii și, de asemenea, colaborarea între biblioteci privind elaborarea suporturilor și programelor comune.

Multiple sunt problemele cooperării, dar important este de a transforma cooperarea într-o filozofie în acțiune. Cooperarea, colaborarea, comunicarea sunt cei 3 piloni, pe care își construiesc activitatea tot mai multe biblioteci în SUA, afirmă specialiștii americani. Respectarea acestui principiu contribuie la dezvoltarea în comun a resurselor și la partajarea responsabilităților. În acest context, susținem ideea lui Ion Stoica, care consideră că „...cooperarea nu presupune doar punerea în comun a resurselor, ci și cunoștințele comune de

inginerie informațională. Mai mult decât oricând, trebuie să învățăm împreună să descoperim, să organizăm, să diseminăm informațiile. Managementul științific rezervă un loc determinant managementului cooperării, atât la nivel de sisteme, cât și la nivel organizațional”.

Cauză, aș spune de prezent, pentru bibliotecile noastre este stabilirea și dezvoltarea unor astfel de relații, în urma cărora fiecare din părți să resimtă prioritățile.

Ala SUSARENCO

Șef serviciu, Biblioteca ASEM

ACCESUL LA INFORMAȚIE ÎN CONTEXTUL LEGISLAȚIEI NAȚIONALE

National legislation stipulating access to information

The access to information is one of the most important rights of the citizen. An important role in supplying, propagation and bringing up to date the information belongs to libraries, which during for a long time faced with numerous provocations, owed to the changes in the social and cultural medium, confronted with many social and historical revolutions. But, only the digital revolution has modified and will modify the library's activity, the way of defining and organizing the collection and information.

Accesul la informație constituie unul dintre cele mai importante drepturi ale cetățeanului. Noțiunea de acces la informație presupune nu doar dreptul de a primi, dar și dreptul de a difuza/răspândi informații. Aceste principii sunt consfințite în articolul 10 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și în articolul 32 al Constituției Republicii Moldova. De asemenea, Legea Supremă a dedicat o normă aparte (art. 34) reglementării Dreptului la informație, cum ar fi: obligativitatea autorităților publice și a mijloacelor de informare publică să asigure informarea corectă a cetățenilor și a opiniei publice, excluderea cenzurii asupra mass-media. Astfel, Constituția Republicii Moldova prevede că: „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit” (art. 34 alin. 1). Acest angajament este realizat prin *Legea privind accesul la informație*, adoptată în anul 2000. Aceste prevederi constituie criteriile de bază ale societății democratice, or modelul democratic de guvernare a societății presupune încrederea deplină a societății civile față de acțiunile guvernanților, cu o condiție că instituțiile publice să funcționeze în condiții de transparență, iar cetățenii să aibă

acces liber la orice tip de informație. La rândul său, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a definit noi drepturi fundamentale, care rezultă din dreptul la informație:

- Dreptul persoanei de a fi informată prompt, corect și clar asupra măsurilor preconizate sau luate de autoritățile publice;
- Accesul liber la sursele de informare politică, științifico-tehnică, socială, culturală etc.;
- Dreptul de a recepționa personal și în condiții bune emisiunile radiofonice și televizate.

O societate democratică, o societate sănătoasă necesită dezbateri publice privind problemele de importanță majoră, accesul liber la informație, constituind o premisă fundamentală pentru participarea activă a cetățenilor în procesul de adoptare a deciziilor. Solicitarea informațiilor de către orice persoană nu are doar o funcție cognitivă, ci, întâi de toate, constituie o modalitate de control al puterii de către societate.

Ca membru al comunității internaționale, Republica Moldova și-a asumat obligația de a asigura o guvernare transparentă printr-un șir de instrumente de aspirație și obligatorii, unele din ele adoptate chiar recent. Aceste instrumente recunosc importanța accesului la informație drept mijloc de reducere a corupției, protejare a mediului și a drepturilor omului, și, cel mai important, drept mijloc de a îmbunătăți modul de guvernare și democrația.

Republica Moldova a semnat *Convenția de la Aarhus privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului* (aprilie 2005). Această Convenție cere de la țările membre să adopte legislații privind accesul publicului la informația ce ține de mediu.

La 28 septembrie 2004 Republica Moldova a semnat *Convenția ONU împotriva corupției*. Art. 10 al Convenției prevede adoptarea măsurilor menite să îmbunătățească transparența publică.

În anul 2002 Republica Moldova a aderat la Inițiativa împotriva corupției a *Pactului de Stabilitate (SPAI)*. Ca membru al SPAI guvernul Republicii Moldova și-a asumat obligația de a îmbunătăți accesul la informație. Iar, în anul 2005, Republica Moldova extinde această obligație, semnând un acord pentru 10 măsuri adiționale, ce urmează să fie luate în anul 2006.

Convenția europeană pentru Drepturile omului (CEDO), de asemenea, prevede dreptul de acces la informație.

În final, Republica Moldova a semnat în septembrie 2005 *Convenția Consiliului European pentru protecția persoanelor* în ceea ce privește procesarea automatizată a datelor personale (CETS nr.108). Art. 8 cere ca persoanele să beneficieze de dreptul de acces la informația

personală. Aderarea la *Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, adoptarea *Legii privind accesul la informație*, racordată la rigorile normelor internaționale, includerea unor numeroase prevederi ce țin de libertatea de exprimare și accesul liber la informație în diverse acte normative constituie doar un pas înainte în democratizarea societății. Dar, a avea legi bune nu este suficient, ele trebuie să fie implementate, cunoscute și respectate.

Un rol important în furnizarea, propagarea și actualizarea informației le revine bibliotecilor, care, de-a lungul timpului, au fost puse în fața a numeroase provocări, datorate schimbărilor de mediu socio-cultural, au înfruntat multe revoluții sociale și istorice. Însă, doar revoluția digitală a modificat și va modifica activitatea bibliotecii, modul în care sunt definite și organizate colecțiile și informațiile. Astfel, bibliotecile fiind și ele *furnizori de informație*, sunt obligate prin art. 11 al *Legii privind accesul la informație* să garanteze accesul liber la informație, să mențină informațiile, documentele aflate la dispoziția sa, în formă actualizată, să acorde sprijinul necesar solicitanților pentru căutarea și identificarea informațiilor.

Legea cu privire la biblioteci, nr. 286-XIII din 16.11.94, art. 28. Accesibilitatea publicațiilor, stipulează: „Statul garantează oricărui beneficiar accesul la toate genurile de publicații intrate în biblioteci, inclusiv la nonpublicații și la acte oficiale, conform convențiilor internaționale la care Republica Moldova este parte...”. Aceste două acte obligă bibliotecile să asigure accesul populației la orice tip de informație, adaptându-se la noile tehnologii informaționale, prestând noi servicii moderne. Bibliotecile sunt chemate să sprijine crearea serviciilor digitale, cooperându-se în promovarea alfabetizării tehnologice pentru toți utilizatorii bibliotecilor, fiind puncte importante de acces liber la informație. În același timp, bibliotecarii trebuie să respecte drepturile la proprietatea intelectuală, încurajând folosirea în comun a resurselor și a cunoștințelor.

Societatea se află în tranziție, iar bibliotecile și editurile încearcă să facă această trecere în mici etape, chiar dacă timpul de adaptare se reduce de fiecare dată. Din fericire, bibliotecile și alte structuri de informare și documentare reușesc de fiecare dată să se adapteze nevoilor sociale și să joace un rol-cheie în crearea, organizarea, stocarea, restaurarea, conservarea și diseminarea informațiilor.

Fără a modifica esența activităților biblioteconomice, noile tehnologii aduc o serie de instrumente noi și bibliotecarii trebuie să învețe să le mânuiască. Tehnologia informațiilor impune bibliotecilor noi funcții, noi forme de colaborare cu alte instituții (inclusiv edituri) și o interfață nouă, incluzând resurse mai sofisticate.

Informatizarea bibliotecilor nu mai este o opțiune simplă. Presiunea solicitărilor informaționale, dezvoltarea într-un ritm accelerat a colecțiilor de bibliotecă, numărul mare de activități repetitive și, nu în ultimul rând, contextul biblioteconomic contemporan, obligă bibliotecile să se informatizeze. Informatizarea contribuie la reducerea timpului pentru realizarea unor procese și la diminuarea costurilor, permite, în același timp, să evite repetarea unor sarcini identice în multe biblioteci. Accesul rapid și precis la informații va sprijini buna gestionare și administrare a bibliotecilor. De asemenea, prin informatizare se realizează mai rapid și fără dificultăți activitățile complexe, de exemplu, statistica de bibliotecă și elaborarea bibliografiilor.

Automatizarea bibliotecilor, urmată de conectarea în rețele, a făcut ca peste biblioteca tradițională să se suprapună biblioteca electronică, iar aceasta să contribuie la realizarea bibliotecii virtuale. Biblioteca virtuală este o bibliotecă alcătuită din colecții de date electronice, aflate în „biblioteci electronice”, interconectate între ele prin intermediul rețelelor de calculatoare.

O bibliotecă virtuală se realizează doar dacă există o infrastructură globală de informare bazată, în primul rând, pe o cooperare conceptuală națională și internațională și, apoi, pe o cooperare fizică, datorată tehnologiei telecomunicațiilor. Infrastructura globală de informare presupune respectarea anumitor principii:

- partajarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- dezvoltarea unei piețe globale de rețele, servicii și aplicații;
- cooperarea în cercetare și dezvoltare;
- promovarea interconexiunilor și a operațiilor comune;
- promovarea competenței;
- definirea unui cadru de reglementare care să suporte adaptări permanente;
- accesul deschis la rețele;
- promovarea șanselor egale de acces la informație pentru toți cetățenii;
- promovarea diversității conținuturilor acestor rețele (inclusiv conținuturi culturale și lingvistice).

Legea privind accesul la informație va funcționa cu adevărat atunci când cu toții vom conștientiza necesitatea dreptului la informație ca o necesitate vitală. Informarea, cunoașterea înseamnă descătușare spirituală și intelectuală, e calea spre realizarea celorlalte drepturi și libertăți ale omului.

Accesul liber la informație este esențial pentru libertate, egalitate, înțelegere mondială și pace. În consecință, Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecare (IFLA) afirmă că:

„Libertatea intelectuală este un drept al fiecărui individ: a avea o opinie și a o putea exprima, căutarea informației și primirea ei reprezintă bazele democrației. Aceasta este rațiunea de a fi a oricărei biblioteci. Libertatea de acces la informație, independent de mijloace și frontiere, este o responsabilitate fundamentală a bibliotecii și a profesioniștilor din știința informării. *Bibliotecile și serviciile de informare reprezintă, la scară mondială, legătura vie între persoane, resursele de informații și fluxul de idei și de creativitate*”.

Legea privind accesul la informație a fost adoptată de Parlamentul Republicii Moldova acum 5 ani. Deși s-a scurs suficient timp de la adoptarea acestui act legislativ, apreciat pozitiv de experți internaționali, autorii Legii se declară convinși că societatea civilă și reprezentanții structurilor de stat mai au multe de făcut pentru ca legea să devină una cu adevărat viabilă. În vara anului 2005 a devenit cunoscut faptul că Ministerul Dezvoltării Informaționale al Republicii Moldova a elaborat proiectul *Legii cu privire la informație*. Reprezentanții mass-media consideră, că adoptarea *Legii Informației* va conduce la abrogarea *Legii cu privire la accesul la informație* și exprimă temeri că prin aceasta se va stimula monopolizarea informațiilor oficiale.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994 // Monitorul Oficial. – 1994. – 18 august. - Nr. 001.
2. Legea privind accesul la informație // Monitorul Oficial.- 2000.- 28 iulie.- Nr. 088.
3. Legea cu privire la biblioteci // Monitorul Oficial.- 1994.- 16 noiembrie.- Nr. 002.
4. Accesul la informație în democrațiile consolidate și în Republica Moldova. – Chișinău: Universitas, 1999. – 342 p.
5. Ai dreptul să știi: ghid practic pentru accesul la informație. – Chișinău, 2003.
6. Dreptul tău: accesul la informație: legislația Republicii Moldova. Acte internaționale. Extrase. – Chișinău: Universul, 2002. – 359 p.
7. www.acces-info.org.md
8. www.lexacces.org.md

Vladimir DUNDUC

Șef oficiu, Biblioteca ASEM

CONSORȚIUL eIFL DIRECT: NOI MODELE PENTRU DURABILITATE

eIFL Direct Consortium: new models for durability

The sustainability of any library consortium is based upon its ability to generate sufficient revenue to pay not only its maintenance and continuing infrastructure costs (such as staffing, office rent, etc.), but also to fund the programs and services in which its members wish to engage (such as electronic resources). To understand the most effective ways to fund the programs or services of the consortium, it is first necessary to understand the goals of revenue generation, and the methods for generating revenue. Any system of revenue generation must be perceived by consortium members as achieving and balancing the following major goals, some of which may come into occasional (and unfortunate) conflict with each other.

Consortiul eIFL Direct Moldova s-a format în anul 2001. Acesta a avut menirea de a rezolva problemele legate de accesul la resursele electronice pentru bibliotecile din țara noastră. La etapa actuală Consortiul internațional eIFL Direct include mai mult de 40 de țări, inclusiv și consortiul național din Republica Moldova, care actualmente include 16 membri: instituții info-documentare din Chișinău, Orhei, Bălți, Cahul. Consortiul a reușit să păstreze componența inițială a membrilor săi.

Problema de bază care stă în fața comunității internaționale eIFL Direct este păstrarea realizărilor consortiului, extinderea numărului de membri, asigurarea activității eficiente, dezvoltarea și diversificarea serviciilor livrate clienților săi. Cu alte probleme, durabilitatea consortiului a devenit o problemă de prim plan a momentului.

Asigurarea durabilității unei organizații este dificilă, mai ales, într-o țară aflată în perioada de tranziție, ceea ce implică o mulțime de probleme legate de strategii-cheie, direcții tactice, practice, operaționale și decizionale pe care trebuie să le rezolve un consortiu în procesul definitivării componenței și politicii sale.

Pentru asigurarea activității durabile a consortiului este nevoie de planificare pe câteva nivele (tabel).

Operațional și Practic	Conducere: grupul de conducere și consiliul membrilor Fiscal: conturi centrale, conturi depozitare etc. Personal: profesional, suplimentar, voluntari
Tactic	Programe: procurare, catalogul colectiv, biblioteci digitale etc. Servicii: consultanță, educație, digitizare, suport tehnic Tehnologie: infrastructură, sistem de biblioteci, management de portal, managementul drepturilor de autor

Strategie	Misiune și viziune: procurarea, educarea și consultarea Sponsori: guvern, multiguvernamentale, membri. Fonduri: guvern, granturi, fundații, taxe de membru Tipuri de biblioteci: academice, publice, școlare etc. Geografie: naționale, regionale, locale
------------------	--

Pe parcursul dezvoltării consorțiului, deciziile luate la fiecare nivel se pot schimba. De exemplu, se pot schimba nu numai misiunea și viziunea, dar și componența consorțiului, complexul de programe și de servicii, mecanismele de finanțare, structura de conducere. Pe măsura dezvoltării consorțiului, unele decizii se pot schimba cardinal. În procesul elaborării planurilor de dezvoltare a consorțiului se disting trei factori, care trebuie luați în considerare.

1. **Probleme organizaționale**, care includ decizii de tipul: componența de bază a membrilor, formularea planurilor strategice, personalul, sponsorizarea și structurile de conducere.
2. **Programe și servicii**, care includ: licențe la resurse electronice, deschiderea accesului, dezvoltarea și managementul tehnologiilor, digitizarea și serviciile de consultare, instruire.
3. **Finanțarea** include fonduri guvernamentale, locale, taxe de membru, surse externe (de tipul granturilor).

Acești factorii sunt necesari pentru dezvoltarea constantă a consorțiului. Practica demonstrează că, în majoritatea cazurilor, consorțiul se organizează înainte de a determina strategiile sau serviciile pe care le va presta. Este nevoie de a defini programul și serviciile acordate de către consorțiu, înainte de a începe să caute fonduri. Cu toate acestea, viteza de evoluție a fiecărui factor, precum și creșterea indicatorilor nu este identică. E adevărat că, indiferent de ce cale alege consorțiul pentru dezvoltare, toți cei trei factori cheie trebuie să fie fermi.

Etapale dezvoltării durabilității (hotare)

1. **Treapta 1:** Începutul/organizarea. La această etapă consorțiul se aseamănă cu o familie, în care fiecare știe ce trebuie să facă și se lucrează strâns în vederea îndeplinirii sarcinilor imediate.
2. **Treapta 2:** Tranziție/situații de urgență. La această treaptă, programele consorțiului încep să se transforme din concepte abstracte în servicii reale, care sunt accesibile membrilor.

3. **Treapta 3:** De stabilizare/operatională. Aceasta este o treaptă când consorțiul se dezvoltă dintr-o organizație mică într-o corporație formală, cu o structură organizatorică bine definită, oferta și sursele de finanțare planificate.

Aceste trei trepte pot fi concepute ca o dezvoltare pe linie ascendentă. În realitate, consorțiul nu se va încadra numai în aceste trei etape, dar probabil, de la început se va regăsi la etapa de rezolvare a problemelor privind finanțarea; la etapa de tranziție - privind termenii de organizare. Atunci când toți factorii sunt luați în considerare, continuitatea poate fi demonstrată ca o linie continuă.

Pentru probleme mai complicate de viitor, continuitatea nu este neapărat liniară, ci poate fi prezentată ca un ciclu pe spirală. Potrivit acestui model, consorțiul va parcurge trei etape și va termina primul ciclu de dezvoltare, după care va trece la un nou ciclu de dezvoltare. Această dezvoltare continuă este esențială pentru durabilitatea consorțiului.

Pe parcursul dezvoltării, consorțiul trebuie să evalueze nivelul succesului. În funcție de dimensiunea consorțiului, măsurarea succesului devine tot mai dificilă.

Pentru a defini nivelul de dezvoltare la care a ajuns consorțiul și a determina direcțiile progresului este important de a evalua durabilitatea și unii măsurători de creștere generală. La etapa inițială succesele consorțiului se măsoară cu ajutorul măsurătorilor cantitative. Pe măsură ce consorțiul se maturizează, se ia în considerare un număr mai mare de valori. În final, măsurătorii succesului vor permite ajustarea direcției de dezvoltare a fiecărui membru al consorțiului. Într-un consorțiu cu dezvoltare organică, unde membrii sunt uniți, viitorul este asigurat de valoarea și importanța liderilor. În continuare prezentăm câteva exemple de măsurare a succesului consorțiului pentru fiecare etapă.

Faza 1: Metode cantitative de măsurare a succesului:

- creșterea numărului membrilor consorțiului;
- creșterea bugetului colectiv;
- sporirea cheltuielilor pentru programele și serviciile consorțiului;
- creșterea numărului de resurse electronice și a serviciilor oferite;
- creșterea numărului de participanți în activitatea, programele și evenimentele consorțiului.

Faza 2: Măsurători de succes la etapa maturizării.

- membrii economisesc fonduri prin partajarea cheltuielilor;
- creșterea importanței statutului de membru;
- capacitatea consorțiului să-și asume roluri suplimentare;
- diversificarea programelor și serviciilor.

Succesul măsurătorilor:

- consorțiul este capabil să conducă și să aibă impact asupra viitorului bibliotecilor;
- consorțiul este cunoscut în mediul extern prin calitatea liderismului;
- consorțiul este recunoscut de către editori, distribuitori ca un lider în domeniul info-documentar;
- consorțiul reprezintă sursa principală pentru stabilirea direcțiilor alternative de dezvoltare a bibliotecii;
- cultura și valorile consorțiului sunt înțelese și adoptate de către membri.

Durabilitatea proiectului eIFL Direct impune o contribuție financiară din partea membrilor. În același timp, s-a redus finanțarea din partea Institutului Societatea Deschisă (OSI), ceea ce a creat un deficit bugetar. Din acest considerent, pentru asigurarea durabilității consorțiului, se schimbă modul de percepere a taxelor de membru. Astfel, se prefigurează câteva momente-cheie:

- 1) justificarea sporirii taxelor de membru;
- 2) suma totală a taxelor necesară pentru viitorii câțiva ani;
- 3) metode preferențiale pentru calcularea taxelor.

Finanțarea membrilor: destinația. Conform planului este prevăzut că sursa principală de susținere financiară a consorțiului este OSI, care reduce din ce în ce mai mult finanțarea. Suma lipsă nu poate fi percepută de la membrii eIFL. Pentru a asigura existența consorțiului, taxele percepute de la membri trebuie să se conformeze următoarelor condiții:

1. **Durabilitatea.** Fondurile trebuie colectate în așa mod ca să servească drept sursă pentru activitățile de bază ale consorțiului: cheltuieli operaționale interne (personalul, deplasările, localul etc.); cheltuieli externe (servicii de consultanță asigurate de către specialiști externi); cheltuieli extrabugetare și neplanificate sau cheltuieli extraordinare.
2. **Previziunea.** Trebuie să existe o probabilitate foarte mare că taxele fixate vor fi accesibile pentru membri.
3. **Permișiunea și corectitudinea.** Membrii trebuie să plătească în conformitate cu posibilitățile și necesitățile sale și să nu simtă că plățile sunt suportate numai de unii membri.
4. **Valoare.** Membrii trebuie să înțeleagă și să simtă că primesc o valoare adevărată drept recompensă a investițiilor sale.
5. **Dezvoltarea sentimentului de proprietate.** Trebuie dezvoltat sentimentul de participare, dedicare și contribuție comună pentru toți membrii consorțiului.

Metodele preferențiale pentru plata datoriilor de membru.

- Contribuția uniformă
- În funcție de capacitatea de plată (produsul intern brut al țării; plăți fixe pe grupuri de țări).

Nelly ȚURCAN

Doctor, conferențiar universitar, Șef Catedră Biblioteconomie și Asistență Informațională, USM

Natalia CHERADI

Director adjunct, Biblioteca ASEM

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ ÎN SPAȚIUL CORPORATIV INFORMAȚIONAL EDUCAȚIONAL

The university library within the corporate educational informational space

It is observed that in today's society, not all things continue to operate in the traditional system. This is because the ways of living and work demand new technology, new tools and methods. This is the case for library too. They have to adapt to this new digital world, because their traditional way of work with this books and papers cannot cover any more new customer demands and their applications. The advent of the digital library is usually presented as a positive development for library users. This interaction of library development with its users work style changes implies a new perspective of those who are responsible for library services.

Crearea resurselor informaționale electronice științifice și didactice, și utilizarea lor eficientă pentru susținerea informațională a învățământului, științei și activității de inovare este o problemă actuală și importantă pentru țara noastră. Actualmente instituțiile de cercetare și universitățile din Republica Moldova sunt preocupate de crearea resurselor informaționale electronice, inclusiv utilizând tehnologiile Internet-ului.

Trăim astăzi într-o lume care devine din ce în ce mai complexă. Atât societății, cât și indivizilor le este dificil să reziste în fața lumii care zilnic devine tot mai complicată și nesigură. Această situație de nesiguranță este caracteristică diverselor instituții și organizații, în același rând și bibliotecilor.

Învățământul ca factor important al evoluției societății, înregistrează astăzi schimbări radicale la nivel mondial. Necesitatea implementării Internet-ului în educație constituie o maximă

prioritate, oferind soluții noi învățământului, odată cu apariția unor concepte noi, îmbunătățirea tehnicilor vechi și evoluția comunicării multimedia.

Universitățile tradiționale încep să se transforme în cyber-universități. Dacă universitățile existente nu se vor reforma în timpul cel mai apropiat, ele riscă să devină inaplicabile. Instituțiile de învățământ superior trebuie să lucreze împreună pentru a crea o serie de centre de resurse regionale și naționale care vor asigura achiziționarea și păstrarea resurselor științifice și didactice.

Bibliotecile, la rândul lor, ca parte integrantă a procesului de instruire și cercetare, au înțeles rolul și importanța noului mediu de comunicare, informare și documentare și l-au folosit ca o nouă resursă informațională. Bibliotecarii prin identificare, selectare, prelucrare și organizare a resurselor informaționale din Internet, creează colecții virtuale. Studenții, profesorii și cercetătorii au nevoie de servicii care să contribuie la dezvoltarea lor, prin acumularea de informație nouă, cunoștințe și deprinderi. Bibliotecile universitare (academice) pot promova această dezvoltare și pot oferi studenților, profesorilor și cercetătorilor oportunități de a-și cultiva deprinderile sociale și interesul pentru știință și cultură.

O universitate, fiind o structură ramificată, funcționează în spațiul informațional educațional unic, ce creează condiții necesare pentru o activitate cognitivă eficientă a studenților, profesorilor și cercetătorilor. Prin spațiul informațional educațional se înțelege totalitatea resurselor documentare și informaționale utilizate în activitatea instituțiilor de învățământ, completată cu componente, tehnologice, metodice și organizaționale [1]. Această totalitate de resurse asigură crearea, căutarea, prelucrarea, transmiterea și recepționarea informațiilor.

În prezent, resursele documentare și informaționale care sunt folosite în procesul educațional și de cercetare tot mai frecvent sunt organizate cu ajutorul noilor tehnologii. Profilul și conținutul acestor baze de cunoștințe cuprind diverse materiale de la algoritme de rezolvare a problemelor, note de curs în format electronic până la manuale și reviste științifice electronice. Au devenit mai accesibile și diverse baze de date științifice, reprezentând reviste electronice, abstracte, sinteze și alte resurse Internet, care au extins oferta informațională a bibliotecii. Așadar, formarea spațiului informațional educațional este un proces complex, care cuprinde diverse structuri universitare, inclusiv biblioteca, aflându-se toate în interacțiune.

Misiunea bibliotecii academice în contextul spațiului informațional educațional nu poate fi redusă la amplificarea mecanică a componentei tradiționale pe baza digitizării cărților, articolelor etc. păstrate pe hârtie. În prezent devine actuală modernizarea conceptuală a bibliotecii universitare în baza informatizării tehnologiilor bibliotecare tradiționale.

În declarația Asociației Bibliotecilor Științifice (ARL) din SUA, aprobată încă în 1995, au fost identificate cinci elemente generale și caracteristice diverselor definiții ale „bibliotecii electronice” [2]:

- biblioteca electronică nu este o entitate unică;
- biblioteca electronică se bazează pe tehnologii pentru a lega diferite biblioteci;
- legăturile dintre biblioteca electronică și serviciile informaționale sunt transparente pentru utilizatori;
- scopul bibliotecii electronice este de a oferi acces universal la informație;
- colecțiile din biblioteca electronică nu limitează includerea documentelor digitale care nu au echivalente tipărite.

Biblioteca electronică academică poate fi prezentată ca un sistem pe mai multe nivele, fiecare având o funcție specifică a mediului educațional [3].

Nivelul resurselor externe. Baza existentă de resurse, care include toate resursele informaționale ale universității accesibile din exterior.

Nivelul administrativ. Este totalitatea planurilor didactice și a programelor de studiu, recomandate pentru studierea elementelor ale nivelului resurselor externe. Acest nivel stimulează dezvoltarea primului nivel prin formarea băncii de comenzi pentru procurarea sau digitizarea cărților sau a altor resurse necesare în procesul de instruire.

Nivelul predării. Extinde primele două nivele, profesorii îl formează în baza elaborărilor și tehnologiilor proprii sau preluate, pentru a primi rezultate scontate în procesul de învățământ, orientat spre anumite categorii de studenți. Profesorii universitari îmbogățesc nivelurile inferioare cu propriile cercetări (baza de date a tezelor, reviste electronice științifice etc.) și modernizează planurile didactice și programele analitice. Acest nivel poate să includă „mape” (fișiere) electronice ale profesorului, în care studenții pot găsi referințe la publicațiile recomandate (primul nivel), programa analitică a obiectului studiat și recomandările privind elaborarea tezelor anuale și de licență (al doilea nivel).

Nivelul instruirii. Se creează în baza celor trei nivele precedente, în procesul activității cognitive propriu-zise a studenților. Acest nivel stimulează dezvoltarea nivelurilor inferioare, deoarece studenții sunt clienții de bază ai serviciilor educaționale. Nivelul instruirii include baze de date a tezelor, referatelor, conferințelor studențești virtuale etc.

Nivelul de cercetare. Acest nivel include baze de date științifice, reviste electronice științifice, teze de doctorat, autoreferate, manuscrise depuse, rapoarte ale cercetărilor științifice preprinturi și alte documente științifice.

Componenta principală a modelului conceptual descris este susținerea tehnologiilor informaționale, care include asigurarea tehnică și soluțiile tehnologice pentru funcționarea tuturor nivelurilor.

Avantajele unui model de bibliotecă electronică universitară, bazat pe mai multe nivele, sunt următoarele:

- procesul complex de constituire a bibliotecii electronice se divizează pe părți componente;
- sunt determinate foarte clar relațiile între participanții la procesul de învățământ și de cercetare;
- este asigurată atribuirea sarcinilor tehnologice concrete pentru cele cinci grupe;
- sunt evitate contradicțiile între nivele la introducerea schimbărilor în cadrul fiecărui nivel, ceea ce asigură o dezvoltare mai rapidă a sistemului.

Biblioteca abordată ca componenta sistemului informațional universitar nu mai poate fi privită ca un loc de păstrare a fondurilor documentare, ci ca un important punct de acces la resurse informaționale.

Evoluția bibliotecilor de-a lungul veacurilor a fost determinată de extinderea și îmbogățirea colecțiilor documentare. Tehnologiile comunicaționale moderne extind metodele de livrare a informației de la servirea tradițională și împrumut interbibliotecar la accesul la baze de date full-text și livrarea electronică a documentului prin rețeaua locală sau globală.

Așa dar, misiunea modernă a bibliotecii universitare prevede trecerea de la împrumutul cărților la organizarea accesului la resursele informaționale necesare proceselor de instruire și cercetare. Amplasarea geografică a resurselor, precum și distanța până la biblioteca care oferă acces, devine neimportantă pentru utilizator. Astăzi contează mai mult viteza accesului la informație și costul acesteia.

Crearea bibliotecii electronice răspunde explicit tendinței de a avea lucruri de calitate superioară și servicii de interes general la îndemâna tuturor, iar planul de acțiune e-Europa promovează accesul la astfel de servicii. Serviciile și activitățile bazate pe tehnologii informaționale furnizate de bibliotecile academice ajută cercetătorii, profesorii și studenții să-și dezvolte o atitudine pozitivă față de educație și știință, în conformitate cu scopul edificării unei e-Europă și contribuie la dezvoltarea lor ca ființe umane capabile să joace un rol activ în societate.

Bibliotecarul are un rol important de selector și organizator al resurselor multimedia și cea de ghid pentru utilizatori. Una din sarcinile bibliotecarului este de a ordona informația abundantă

existentă pe Internet, proiectând și creând servicii de bibliotecă de bună calitate accesibile de la distanță.

Codul de valori al bibliotecii moderne se armonizează cu misiunea și obiectivele strategice ale dezvoltării bibliotecilor definite de Comisia Europeană [4]:

- să pună la dispoziția utilizatorilor cel mai amplu patrimoniu informativ și cognitiv și științific posibil;
- să pună la dispoziție rețele și suporturi pentru navigare pe Internet;
- să posede cel mai mare număr de stații informaționale multimedia la dispoziția utilizatorilor;
- să pună la dispoziția utilizatorilor pachetele educative pentru învățarea la distanță și să-i asiste în utilizarea lor;
- să fie un spațiu de concentrare a tuturor dimensiunilor (socială, politică, economică etc.) ale comunității universitare;
- să distribuie documente multimedia.

Colecția bibliotecii universitare va reprezenta în viitor un complex informațional, care va include documente electronice, multimedia (integrarea într-o concepție unitară a imaginilor, textelor, sunetelor), audio, video. O parte componentă specială a acesteia va constitui colecția multimedia în sprijinul procesului de instruire și cercetare realizat în cadrul instituției de învățământ superior.

Biblioteca electronică trebuie să soluționeze problema creării unei infrastructuri, ce ar asigura sporirea calității proceselor de acumulare, păstrare și utilizare eficientă a resurselor informaționale. Lansarea unui program de această proporție este determinată de:

- sporirea eficienței utilizării resurselor informaționale, ca o componentă importantă a patrimoniului universitar;
- utilizarea în scopuri științifice, didactice și socioculturale a posibilităților oferite de tehnologiile informaționale moderne;
- coordonarea activității facultăților, laboratoarelor științifice și a bibliotecii;
- consolidarea și sporirea eficienței utilizării mijloacelor alocate pentru crearea resurselor și tehnologiilor informaționale;
- susținerea producătorului autohton de resurse și tehnologii informaționale.

În rezultatul realizării acestui program ar deveni posibilă constituirea unui mediu pentru susținerea bibliotecii electronice, care reprezintă un complex de mijloace informaționale, tehnice pentru înregistrarea diverselor colecții electronice și prezentarea lor unificată. Diverse categorii

de utilizatori vor putea căuta informații în totalitatea integrată a colecțiilor. Vor fi create și incluse în componența bibliotecii electronice colecții și fonduri care, pe de o parte, vor conține informația cea mai valoroasă, și, pe de altă parte, vor asigura soluționarea problemelor tehnologice de creare și susținere a resurselor informaționale electronice.

Atitudinea cercetătorilor și a cadrelor didactice față de implementarea activă a tehnologiilor informaționale, inclusiv de elaborarea bibliotecii electronice, se caracterizează prin neîncredere și nesiguranță. Cauzele sunt determinate de schimbări esențiale în conținutul activității didactice: necesitatea asistenței studentului în activitatea individuală de instruire, creșterea complexității cursurilor oferite studenților, asigurarea feedback-ului etc. Deci, putem concluziona că implementarea tehnologiilor informaționale în procesul de instruire și cercetare nu va duce la înlocuirea profesorilor prin calculatoare și nu va reduce volumul activității didactice, mai degrabă îl va spori, în legătură cu necesitatea de a soluționa probleme noi.

Rezolvarea eficientă a noilor sarcini ce sunt puse în fața cadrelor didactice și a cercetătorilor este posibilă în baza principiului distribuirii funcțiilor în condițiile spațiului informațional unic. Activitatea profesorilor poate fi specializată în domeniul elaborării cursurilor, metodelor de control asupra rezultatelor procesului didactic, consultării studenților în activitatea de studiu individual și în organizarea contactelor între studenți și profesori.

Principiul distribuirii funcțiilor în activitatea didactică și științifică poate fi aplicat în raport cu misiunea și cu sarcinile concrete ale instituției de învățământ superior, numărul de studenți și asigurarea informațională a procesului de instruire și cercetare.

Modelul propus de bibliotecă electronică academică bazat pe mai multe nivele creează premise pentru atmosfera de colaborare eficientă între diferiți participanți la procesul de instruire și cercetare (profesori, cercetători, studenți, bibliotecari, specialiști în domeniul tehnologiilor informaționale etc.). Obiectivul strategic al acestei colaborări este pregătirea specialiștilor cu un nivel înalt de cunoștințe în domeniul tehnologiilor informaționale. Acesta presupune însușirea a noilor forme de instruire și căpătarea deprinderilor pe tot parcursul activității profesionale, care permite orientarea eficientă în torentul informațional în creștere. Aceste însușiri și deprinderi sunt necesare în condițiile de influență a mediului extern, în care nu există nimic mai stabil decât schimbarea. În acest context, este nevoie de o astfel de organizare a procesului de instruire și cercetare, în care studentul să învețe să utilizeze întregul masiv informațional la care are acces, să selecteze informația necesară pentru soluționarea problemelor teoretice și practice și să fie capabil să ia o decizie.

În cadrul colaborării între corpul profesoral-didactic, cercetători și bibliotecari fiecare partener își are rolul lui. Contribuția profesorului constă în determinarea conținutului

materialului didactic, cunoașterea părților forte și slabe ale activității studenților, motivațiilor și intereselor lor. Bibliotecarii având deprinderi de căutare, colectare și de prelucrare a informației, îi pot ajuta pe profesori la elaborarea cursurilor. Un bibliotecar calificat poate deveni un consultant al studenților în procesul de căutare a informației, adică să preia o parte din sarcinile profesorului. Drept rezultat al acestei colaborări va fi utilizarea mai eficientă a resurselor informaționale, precum și perfecționarea activității cadrelor didactice și a bibliotecarilor. Trecerea de la coexistență la o colaborare eficientă între bibliotecă și profesor va optimiza funcționarea subsistemelor „student – profesor” și „bibliotecă – utilizator”.

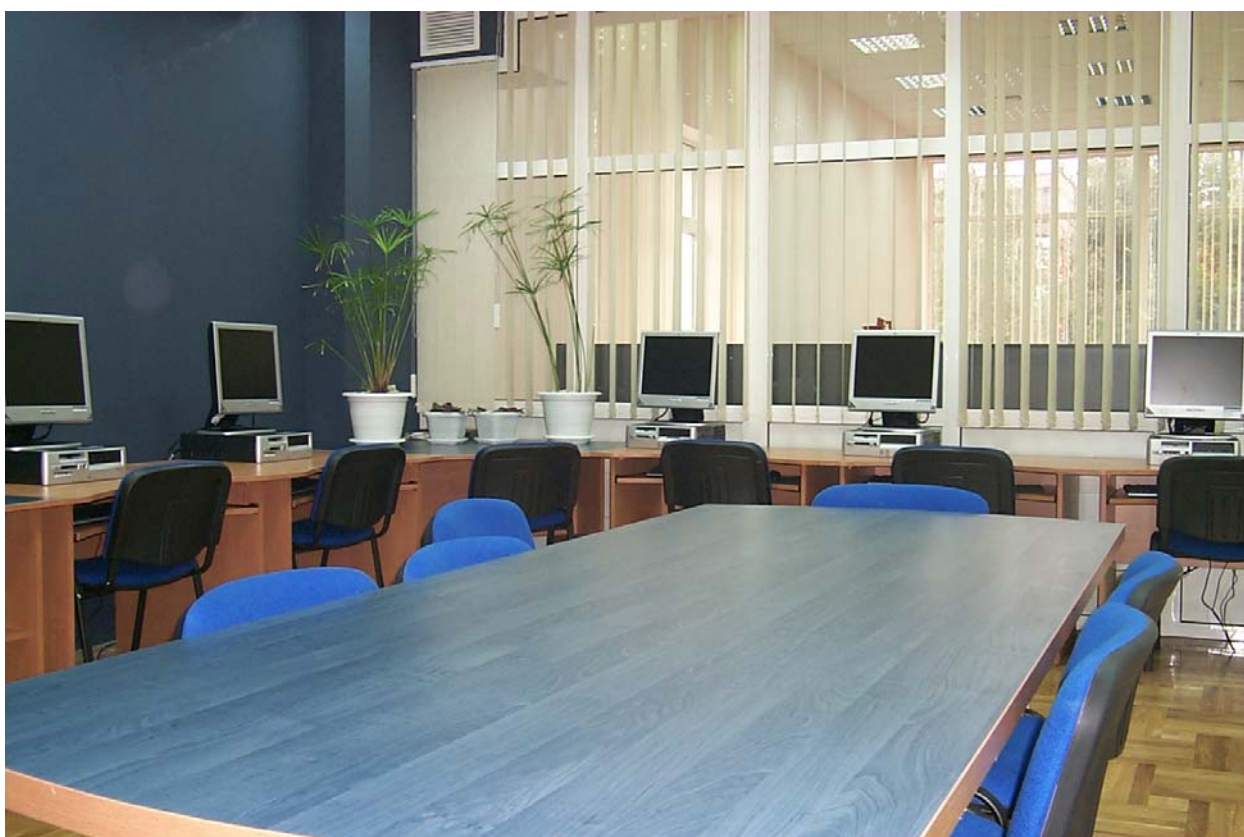
Bibliografie:

1. Brunova, G. A strategic Mission of University Electronic Libraries in a Corporate Information and Education Environment // Library and Information Availability in the Modern World.- V.3.- Moscow, 2003.- P.1017-1020.
2. Katsirikou, Anthi. Virtual libraries: interactive support software and an application in chaotic models // Campus-Wide information Systems.- 2002.- Nr.19.- P.7.
3. Hanna, Donald E. Higher Education in an Era of Digital Competition: Emerging Organizational Models // Journal of Asynchronous Learning Networks.- 1998.- V.2.- №.1.- http://www.sloan-c.org/publications/jaln/v2n1/v2n1_hanna.asp
4. <http://europa.eu.int>

În cadrul Conferinței a fost inaugurat Centrul Multimedia al ASEM.

Secvențe de la inaugurare:

Semnat pentru tipar 26.06.2006
Coli editoriale . Coli de tipar .
Comanda _____ Tirajul _____ ex.

Tipografia Academiei de Studii Economice.
or. Chișinău, 2005, str. Mitropolit G. Bănulescu Bodoni, 59

Tel. 22-27-68; 24-55-51